

ZIVA

D2384E

BROJ 5 (141)
SVIBANJ/MAI 1993.
LEBENDIGE GEMEINDE

MITTEILUNGSBLATT
DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
CIJENA/PREIS 2,- DM
LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

ZAJEDNICA

22. susret hrvatske katoličke mladeži
Biblijsko-vjeronaučna olimpijada 1993.
22. kroatisches kath. Jugendtreffen
und Bibelolympiade 1993

Na početku globus i golubica –
mladost ratom pogođene domovine
želi mir cijelom svijetu

IZ UREDNIŠTVA

Zašto vrijedi čitati ovaj broj „Žive zajednice“?

● Potresna poruka hrvatskoga kardinala Franje Kuharića... ● Podaci po kojima će se pisati povijest Hrvata izvan domovine ● Po testovima provjerite što zapravo znate o svojoj Crkvi i svome narodu ● Glasoviti general Špegelj govori baš za „Živu zajednicu“, a pitali smo i to je li moguća neka treća Jugoslavija ● Kome to u Berlinu smeta tisućgodišnji hrvatski grb?

Dragi čitatelji,

Evo opet uglavnom tematskog broja „Žive zajednice“. Vjeronaučna olimpijada svake je godine velik i važan događaj, pa je sasvim u redu da ga opširno zabilježimo riječju i slikom. Koji su sudjelovali rado će potražiti svoje slike i zapis o svom nastupu. Koji nisu sudjelovali, neka naknadno barem pročitaju kako je to bilo i koliko je to ipak važno. Oni koji budu idućih godina proučavali što smo to ovih godina radili za očuvanje i za razvoj hrvatske i katoličke svijesti među mladim hrvatskim katolicima u Njemačkoj i drugdje po svijetu, naći će ovdje dragocjenu građu za svoje povijesne studije. Jer, vjerujte da će se povijest hrvatskoga iseljništva velikim dijelom pisati po godištima „Žive zajednice“. Takva je namjena i sudbina ovoga mjesečnika, da bude ne samo zanimljivo štivo za danas, nego i neizbrisivo svjedočanstvo za sutra. Dobro je i to imati pred očima kad se, možda, olako sudi o „Živoj zajednici“.

Ipak, neke ekipe, odnosno neki vjeroučenički natjecateljski sastavi, neće u ovom broju naći svoju fotografiju. Trudili smo se koliko smo mogli da što više zabilježimo, ali neke nam slike nisu uspjele. Ne ispričavamo se, nego priznajemo. Ipak znamo da našim mladićima i djevojkama nije toliko do slave koliko do napredovanja u znanju i ljubavi prema Bogu i narodu, pa nam neće, barem ne previše, zamjeriti. Posebno za one koji nisu sudjelovali u natjecanju objavljujemo sve pismene testove koje su natjecatelji morali ispunjavati u prvom dijelu natjecanja. Pokušajte ih sami ispunjavati. Mogu to pokušati i oni koji su na natjecanju to već učinili. Sami će se sebi diviti što nisu načinili mnogo više pogrešaka. Zaista treba svima čestitati što su rješavanjem tih testova pokazali veliko poznavanje grada i opretnu snalažljivost. Sad neka se drugi, prijatelji i rodbina, pokažu barem donekle toliko vješti i učeni u vjerskim i povijesnim pitanjima.

Slika na naslovnici: Mladi iz HKM Frankfurt ovako su označili početak programa u nedjelju 2. svibnja. (Fotoslužba Žive zajednice – za ovu i sve fotografije u ovom broju koje nisu drugačije označene)

Jednostavno čitajte predložene rečenice, razmislite koja je od njih točna i zaokružite slovo uz nju. Kad ispunite sve testove, pogledajte u rješenjima, na stranici 15 desno, koliko ste uspjeli. Lako ćete se snaći, prema uputama. Onda upišite uz svako pitanje, ispod njegova rednog broja, postignute bodove, pa ih sve zbrojite. Tko postigne barem sto bodova, svaka mu čast. No, nakon toga ćete i sami zaključiti da vrijedi još barem jednom pozorno pročitati građu za vjeronaučnu olimpijadu „Vjera roda moga“. Ako nakon čitanja ponovite testove, vidjet ćete da mnogo više znate, odnosno da se mnogo teže zbunjujete. A to uopće nije nevažno. Jer u mnogim novinama, i širom ove zemlje Njemačke, neprijatelji hrvatskoga naroda često pišu članke pune zlobnih povijesnih neistina o Hrvatskoj i o Crkvi u Hrvata. Tko ne zna istinu, ne može se lažima oprijeti ni sam u sebi ni pred drugima. Tako je i ovogodišnja vjeronaučna olimpijada važan dio našeg zauzimanja za domovinu Hrvatsku i za čist obraz Katoličke Crkve koja živi u tom hrvatskom narodu.

No, u ovom ćete broju, osim izvješća o vjeronaučnom natjecanju naći i drugih važnih članaka. Znamo da mnogi redovito čitate tjedni i dnevni domovinski tisak, slušate hrvatski radio i gledate hrvatsku televiziju pa već mnogo toga znate, ali zacijelo će vas zanimati što je hrvatski general Martin Špegelj govorio našima u Berlinu. Je li moguće da nas još netko želi ugarati u neku treću Jugoslaviju? Mislimo li svi o tome jednako kao i general Špegelj?

Osim hrvatskih katoličkih misija širom Njemačke djeluju i Caritasovi uredi socijalne skrbi za ljude koji govore hrvatskim jezikom. Naši socijalni radnici već odavno muku muče što ih neki dobronamjerni ljudi koji ne znaju kako nam je u Jugoslaviji bilo (a možda ima i nedobronamjernih?) prisiljavaju da svoju službu i dalje zovu imenom propale države koja nam je bila teška tamnica. Hoćemo li uspjeti s novim imenom za tu službu? I što sve ona radi, što poduzima za dobro naših ljudi? Donosimo opširan izvještaj o godišnjem sastanku naših socijalnih radnika. Izenadit ćete se koliko su ta predavanja bila zanimljiva. Dvoje naših djelatnika – jedan socijalni radnik u Njemačkoj i jedna časna sestra u

Kanadi – dobili su velika priznanja, visoka odličja. U nekim su misijama već na djelu novi svećenici i časne sestre. Izašle su i važne i rijetke knjige koje bi trebalo pročitati. Osobito jedna o stradanju Dubrovnik. A koliko i naša sudbina ovisi o nafti u političkim igrama velikih sila?

Mnogi mladi koji se žele ozbiljno školovati mogli bi se odmah javiti u novootvoreni zavod za odgoj i školovanje buduće hrvatske inteligencije u Pazinu. Za koju godinu Hrvatsku će morati voditi vrlo sposobni i vrlo učeni ljudi. Zašto ne bi baš neki od vas pošao odmah u takvu školu? Pročitajte što o tome piše na stranici 23. Na druge zanimljivosti vas nećemo upozoriti, ali šteta je ako ne riješite križaljku. U njom učite jezik i mnogo toga saznajete. A možete dobiti i kujulijepu nagradu.

Pročitajte najpoznatije što je kardinal Franjo Kuharić poručio svojim koji se u Bosni i Hercegovini, i ne samo u njoj, bore i sukobljavaju. I molimo svi svemogućega Boga da što prije u domovini zavlada mir, da se sve rane zaliječe, da se sve što je porušeno izgradi, da opet sine pred cijelim svijetom ljepota „Lijepa naše“.

Molimo i za poginule branitelje i za sve nevine žrtve domovinskog rata. Neka ih Bog primi u svoj mir a oni neka mole za pravedni mir na ovome svijetu. **Urednik**

Međunarodni uspjeh folklorša iz HKM Essen

Pred sam završetak uređivanja ovoga broja „Žz“ saznajemo da je folklorni sastav HKM Essen osvojio prvo mjesto na „Harmonie Festival '93.“ u Limburg-Lindenholzhauseu 22. svibnja ove godine. Naši su folklorši pobijedili u konkurenciji s 22. folklorne grupe iz raznih zemalja. O događanju ćemo izvijestiti u narednom broju „Žz“.

ŽIVA
ZAJEDNICA

Herausgeber:
**Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland** • 6000 Frankfurt am Main 50
An den Drei Steinen 42 • Tel. (0 69) 54 10 46

Verantwortlich: Bernardo Dukić
Redakteur: Ante Živko Kustić
Redaktionsrat: Ivo Hladek, Mato Kljajić, Stanka VIDAČKOVIĆ, Ivek MILČEC, Stjepan Maleš, Jura Planinc, Ivan Bošnjak, Maja Runje, Ana Radoš

Layout: Ljubica Markovica
Jahresbezugspreis: DM 25,-
Bankverbindung: Konto Nr. 129072
bei der Stadtparkasse Frankfurt (BLZ 50050102)
Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2
Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

22. susret hrvatske
katoličke mladeži
„Vjera roda moga“

Kršćanstvo na hrvatski način

Stadthalle Offenbach
1. i 2. svibnja 1993.

Svečanu misu u Stadthalle pratio je mješoviti zbor „Mato Lešćan“ HKM Frankfurt s dirigentom dr. Josipom Lucičem i orguljašicom, svojom redovitom voditeljicom s. Pavlimirom Šimunović

„Ove godine biblijsko-vjeronaučnom olimpijatom slijedimo aktualno događanje hrvatske povijesti“ – tako je stajalo u uvodnoj riječi vjeronaučne građe za ovogodišnje natjecanje „Vjera roda moga“. „Dok naš narod utvrđuje mede svojih država, mi kao Božji narod u hrvatskom narodu posvećujemo znanje o povijesti, sadržaju i oblicima hrvatske katoličke crkvenosti... Smatrali smo doista potrebnim baš u ovo doba, kad se na našem domovinskom tlu utvrđuju državne granice s unutrašnjom podjelom na županije i općine, upoznati mladi naraštaj s rasporedom crkvenih pokrajina, metropolija i biskupija kao područnoga ustrojstva Crkve u Hrvata.“ Budući da je za Crkvu u hrvatskom narodu tijekom cijele njezine povijesti i u ovo naše doba posebno značajno njeno redovništvo, budući da mnogi redovnici i redovnice djeluju i u hrvatskim katoličkim misijama, naši su

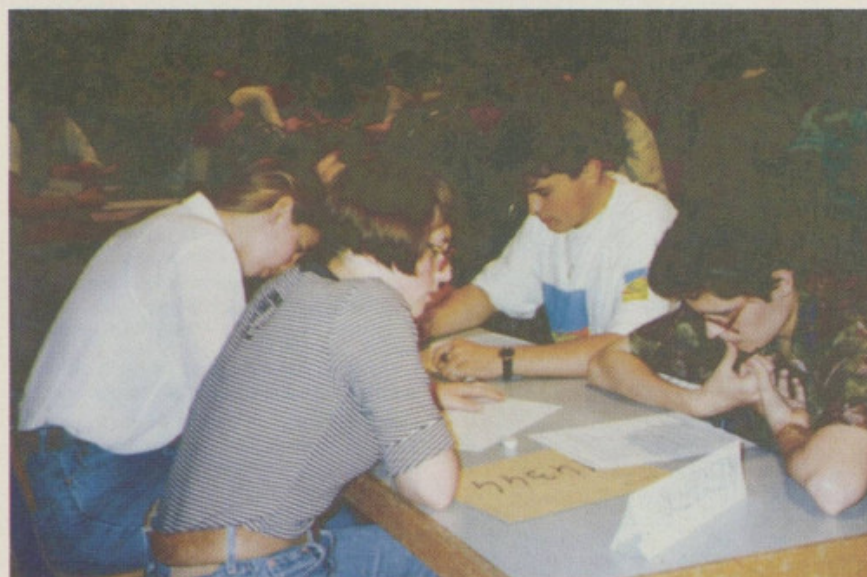
(nastavak na str. 14)

Koncelebriranu misu u nedjelju u istoj dvorani predvodio je ravnatelj hrvatske inozemne pastve i predsjednik Hrvatskoga Caritasa mons. Vladimir Stanković s uglednim njemačkim gostima i svim naozočnim hrvatskim svećenicima. Misa je znakovito služena na tri jezika: hrvatskom, kao materinskom, njemačkom, kao jeziku nove sredine i latinskom kao jeziku Katoličke Crkve u cijelom svijetu (slika lijevo gore).

Ugledni gosti u prvom redu za vrijeme kulturno-zabavnog programa: Offenbaški gradski vijećnik Peter Blum, referent za strance u biskupiji Mainz prelat Hermann Mayer, nacionalni ravnatelj za strance pri Biskupskoj konferenciji Njemačke prelat Heinz Joachim Justus i naš ravnatelj inozemne pastve (slika lijevo).

Program je otvorio izvrsni mješoviti zbor HKM Berlin što ga vodi s. Fabiola Bobaš. Izveli su Škorinu pjesmu „Ne dirajte mi ravnicu“, Maršanovu „Bože čuvaj Hrvatsku“ i „Moje misli“ iz Verdijeve opere Nabucco.

Prelat Justus (slika gore) pozdravio je skup mašući maramom koju je dobio lani na takvoj olimpijadi u Zagrebu. Istaknuo je kako među sadašnjim natjecateljima ima djece onih koji su prije više godina bili natjecatelji, koji su se upoznali i zavoljeli baš na ovakvim susretima. Zaželio je da se takvo drugovanje naše mladeži nastavi i da naraštaji budućih natjecatelja nastave taj neprekinuti niz hrvatskoga življenja u vjernosti Bogu i narodu, obogaćujući time i zajednicu njemačke domovine.

Mladima je očito važno jasno znakovlje (slika lijevo u sredini). Ova je ekipa istaknula boje narodne zastave i grba i još znak „Maloga koncila“, hrvatskog katehetskog mjesečnika koji je davno pokrenuo ova vjeronaučna natjecanja u domovini i u Njemačkoj.

Ovi ozbiljni natjecatelji iz HKM Sindelfingen još su se više uozbiljili zadubivši se u dobivene testove. Nije bilo uzalud – postali su finalisti!

Pogača majke Vukovarke

Prinos ovoga kruha na pikazanje u svečanoj misi fra Bernardo Dukić popratio je ovim svjedočenjem:

Ovaj kruh je mijesila i ispekla hrvatska MAJKA iz okoline VUKOVARA.

Protjerana iz vlastite kuće ona, muž, sinovi, kćeri i sva unučad.

Danas je ovaj kruh poslala na oltar i moli:

Daj, Gospodine, kruha našoj hrvatskoj djeci, da ne izumru.

Daj da prežive i u radosti jedu svoj kruh.
Daj kruha svima koji žude za kruhom.
Daj kruha i onima koji su ukrali moj kruh.
Daj kruha onima koji danas jedu moj kruh.

Gospodine, Ti si Kruh života,
Daj da mi budemo kruh jedni drugima!

Uz ovaj kruh dali su svoj novčani doprinos za gladne – za HRVATSKI CARITAS: Hrvatske katoličke misije:

Offenbach, Frankfurt, Darmstadt, Wiesbaden, Aschaffenburg, Hanau i Hrvatski naddušobrižnički ured.

Visinske pripreme na Eifelovu tornju

Dva natjecateljska sastava mladih hrvatskih katolika iz Mainza u doba priprema za ovogodišnju vjeronaučnu olimpijadu pohodila su od 12. do 16. travnja Pariz. U veselom i opuštenom čavrljanju u vlaku netko se od njih dosjeti: „Kad se vratimo kući reći ćemo da smo išli na visinske pripreme kao pravi športaši pred važan nastup.“ Opušteni, razdragani i nasmijani stigli su do francuske metropole. Dugo se poznaju družeći na vjeronauku, pjevanju, folkloru, u čitačkoj i glumačkoj sekciji. U obiteljskom ozračju i ne osjetiš kako je put dug. Na kolodvoru ih dočekaše dva naša „afrikanca“ – dva fratra koji ondje studiraju francuski da bi pošli u misije naviještati Evanđelje „do na kraj zemlje“. „I za ovu dvojicu 'afrikanaca' molimo svake prve nedjelje kad pred Presvetim molimo za zvanja i misionare. Uzvratit će nam kao vodiči po Parizu“, reče župnik. I bili su mladim olimpijašima iz Mainza itekako korisni u vrevi pariškog metroa.

Pohodili su brojne pariške kulturne znamenitosti, popeli su se, naravno, na Eifelovo željezno čudo. Da se ispuni program visinskih priprema.

S visine od 320 metara Pariz pod njima kao na dlanu. Kao da se sva Hrvatska, po broju stanovnika, smjestila da je se može pogledom obuhvatiti. Na samu tu pomisao čovjeka prože strava, ne zbog visine nego zbog zlobne tuđinske namisli da Hrvatske bude koliko se s tornja vidi. Ne s Eifelova nego s tornja zagrebačke katedrale. I poteče kao sama od sebe molitva s vrelim mladenačkih usana za život mlade hrvatske države sa svim njezinim dolinama i visinama, rijekama i jezerima, s otocima i plavim morem.

„Bože, čuvaj Hrvatsku. A bogatstva njezina koja smo i u ovom vjeronaučnom natjecanju upoznali ljubomorno ćemo čuvati i ponosno isticati u svijetu. Bit ćemo tvoji misionari, domovino!“

Olimpijaš

AKTUALNI RAZGOVOR

Može li itko Hrvatsku ugurati u neku treću Jugoslaviju?

Poznati hrvatski general Martin Špegelj održao je 17. travnja u velikoj dvorani HKM Berlin, u organizaciji HKD „V.F. Mažuranić“ vrlo uspješno predavanje. Dvorana je bila premalena za sve koji su ga htjeli vidjeti i čuti. Bila je nazočna i generalova supruga Stanka. Nakon predavanja general je dao intervju za Živu zajednicu odgovarajući na pitanja Iveka Milčeca, berlinskog člana našeg redakcijskog vijeća.

General Martin Špegelj (drugi s lijeva) pred Brandenburškim vratima sa suprugom Stankom, Ivekom Milčecom (lijevo) i Srećkom Ražnjevićem (desno).

Ivek Milčec: **Gospodine generale, mnogi drže da je „akcija Maslenica“ bila prava prilika za protjerivanje srpskog agresora s područja Republike Hrvatske. Zašto se stalo na pola puta.**

Martin Špegelj: „Akcija Maslenica“ ili je trebala biti izvedena u dubinu našega područja prema Kninu, zauzimanjem Vrlike, Drniša i izbijanjem prema Gračacu, ili je uopće nije trebalo izvoditi. Ovakvim polovičnim ili čak ispodpolovičnim učinkom ta je akcija u svijetu izazvala određene negativne reakcije, a nama nije donijela koristi. Moglo bi se reći da je to bila provjera sposobnosti Hrvatske vojske, no za takvu provjeru nije trebala takva akcija. Držim da je ona bila i u nekoj predizbornoj funkciji.

Tko ne želi bogatu i jaku Njemačku?

I.M.: Zašto Ujedinjeni narodi, Europska zajednica i drugi svjetski čimbenici inzistiraju na pregovorima sa Srbima, kad im je dobro poznato da četnici nisu poštivali niti će poštivati ikoji sporazum?

M.Š.: Ne bi se moglo reći da svi svjetski čimbenici inzistiraju na pregovorima sa Srbima. Više još nedovoljno učinkovitih

svjetskih faktora razumije što Srbija radi, ali neki drugi - zbog globalnih europskih ili svjetskih interesa štite Srbiju i djeluju u njezinu korist ne bi li sačuvali svoga žandara na Balkanu, a možda čak spriječili svoje suparnike na europskom tlu - npr. Njemačku - da im oduzmu tržišna područja, odnosno plasman robe. S druge strane ti faktori ne žele da se pojavi velika Njemačka, ekonomski jaka, ali demokratskija nego, recimo, Francuska i Engleska. To su jako loše igre u odnosu na krizu na tlu bivše Jugoslavije i takve igre tu krizu, ili agoniju samo produžavaju. Za cijelo to vrijeme Srbija apsolutno nije dirnuta. Znači da ju netko žestoko štiti. To sad možemo otvoreno reći da su Mitterand, Engleska i Rusija. Držim da su pregovori s agresorom i njegovim četnicima pokazali neučinkovitost i da bez sile protiv njihove sile neće biti moguće pregovore započeti i uspješno završiti.

Hrvati se bore vezanih ruku

I.M.: Srpski napadači, agresori, tvrde da mogu ratovati još 5 ili čak 10 godina. Zar oni imaju toliko oružja, streljiva, nafte i hrane, ili su sigurni da će ih njihovi prijatelji i dalje tako zdušno pomagati?

M.Š.: Velika je istina da je embargo, koji su proglasile SAD još u doba predsjednika Busha, a prihvatile su ga UN, uglavnom bio usmjeren prema republikama Hrvatskoj, BiH, Sloveniji i Makedoniji, ali ne i prema Srbiji. Ona je cijelo to vrijeme imala mogućnost nabavki, i onih vojnih, u mnogim zemljama od Rusije do Iraka i drugih. Sve se to plaćalo s računa koje je stvorila Jugoslavija, dakle i Hrvatska. Osim toga Srbija zaista ima ogromne zalihe repromaterijala za proizvodnju vojnih sredstava. Ne znam može li se govoriti o 5 ili 10 godina, ali sam siguran da oni glede toga ne moraju skrbiti i da bi mogli godinama voditi rat ako ih netko snažno ne spriječi. Opasno je to stanje gdje su nama ruke vezane, a Srbima sve nešto prijete, a nikad ništa protiv njih doista ne pokreću. Oni zaista mogu još dugo voditi rat, i to nas jako brine. Mislim da to brine cijeli svijet, ali političari imaju neke svoje razloge. Te razloge naš svijet ne razumije, a ja ih osuđujem.

I.M.: Poznato je da - na Zapadu i na Istoku - ima političara kojima se po glavni mota nekakva treća Jugoslavija. Može li netko Hrvatsku prisiliti, ugurati je u takvu umjetnu tvorevinu?

M.Š.: Mi smo na vrijeme – godine 1990. i početkom 1991. – predlagali konfederaciju u okviru bivše Jugoslavije, čak smo i definirali gotovo i sve sisteme koji bi djelovali u toj konfederaciji. Srbija i armijski vrh su to najodlučnije odbili. Poslije toga nije nam preostalo drugo nego proglasiti nezavisnost suverene Republike Hrvatske. Jednako su postupile i Republika Slovenija i Republika Bosna i Hercegovina. Svijet je to priznao. Sve su te republike primljene u Organizaciju ujedinjenih naroda. Stvaranje neke nove Jugoslavije, koju bi onako versajski ili nekako slično stvorile velike sile, potpuna je besmislica. Hrvatska se u tom društvu nikad neće naći – ni pod koju cijenu.

Hoćemo li morati silom na silu?

I.M.: Ne bi li napokon trebalo reći da je dosta bilo popuštanja i krenuti u oslobođanje zaposjednutog hrvatskog područja?

M.Š.: Ne bi se moglo tako reći. Bilo bi to suviše jednostavno. Treba nam pomoć, mora nas poduprijeti demokratski svijet. Kad je demokratski svijet već osudio agresora, neka to i djelom pokaže. Onda uz pomoć UN, naročito europskih zemalja koje su protiv agresora – ukoliko ne bude došlo do miroљubivog razrješenja krize, u što čisto sumnjam – mi moramo sami uz spomenutu pomoć riješiti taj problem – silom na silu.

I.M.: UNPROFOR- da ili ne?

M.Š.: Apsolutno nam ne treba UNPROFOR na način kako je radio do sada po onom Vanceovu i Caringtonovu, zatim i Owenovu planu u kome nema ni rokova ni točaka koje se moraju izvršiti, ni vraćanja privremeno zaposjednutih hrvatskih područja u sastav Republike Hrvatske – unatoč svemu što mi imamo u Ustavu i u zakonima za nacionalne manjine. Takav UNPROFOR betonira, odnosno zaleđuje stanje kakvo jest. Dobivam utisak da im ne bi smetalo rješenje poput onoga na Cipru. No, takvo je rješenje za Hrvatsku sasvim neprihvatljivo. Ukoliko ne bude određen mandat UNPROFORA s rokovima i ciljevima u točno određenom vremenu, ukoliko UNPROFOR ne bude imao sredstava i načina prinudnog provođenja plana prema četnicima, prema srpskom napadaču, takav nam UNPROFOR nije bio potreban, niti nam je potreban.

Sudionici – finalisti – pobjednici

1. Sudionici – natjecateljski sastavi iz hrvatskih katoličkih misija označili su se nazivom grada sjedišta misije i rednim brojem.

Aachen I	Hagen II	Nürnberg I
Aachen II	Ingolstadt I	Nürnberg II
Beč I	Ingolstadt II	Offenbach I
Beč II	Kassel	Offenbach II
Beč III	Köln I	Pforzheim
Berlin I	Köln II	Ravensburg I
Berlin II	Köln III	Ravensburg II
Berlin III	Köln IV	Ravensburg III

2. Finalisti s bodovima iz pismenog i usmenog kviza

Berlin III	(150 + 22)
Bielefeld II	(157 + 24)
Bochum I	(217 + 30)
Düsseldorf I	(230 + 27)
Düsseldorf II	(206 + 23)
Esslingen	(178 + 23)
Frankfurt II	(163 + 24)
Frankfurt III	(229 + 30)
Frankfurt IV	(230 + 30)

Žiri (Kustić, Mejić-Sidić, Planinc), nije svaki put postigao pljesak

Berlin IV	Ludwigsburg I	Ravensburg IV	Frankfurt VI	(218 + 25)
Bielefeld I	Ludwigsburg II	Ravensburg V	Köln I	(193 + 21)
Bielefeld II	Ludwigsburg III	Regensburg I	Ludwigshafen I	(205 + 29)
Bochum I	Ludwigshafen I	Regensburg II	Mainz I	(192 + 29)
Bochum II	Ludwigshafen II	Reutlingen I	Mainz II	(247 + 29)
Düsseldorf I	Lüdenscheid I	Reutlingen II	Mettmann I	(229 + 27)
Düsseldorf II	Lüdenscheid II	Rottweil	Moers I	(156 + 24)
Erlangen	Mainz I	Rüsselsheim	München	(227 + 30)
Esslingen	Mainz II	Sindelfingen	Neuss	(225 + 26)
Frankfurt I	Mettmann I	Stuttgart I	Offenbach I	(229 + 24)
Frankfurt II	Mettmann II	Stuttgart II	Offenbach II	(234 + 30)
Frankfurt III	Moers I	Stuttgart III	Ravensburg III	(166 + 26)
Frankfurt IV	Moers II	Stuttgart IV	Reutlingen I	(172 + 24)
Frankfurt V	Moers III	Waiblingen	Rüsselsheim	(193 + 27)
Frankfurt VI	Mülheim	Wiesbaden	Sindelfingen	(197 + 25)
Freiburg I	München	Wuppertal I	Waiblingen	(218 + 28)
Freiburg II	Münster	Wuppertal II	Wuppertal I	(207 + 24)
Göppingen	Nagold	Wuppertal III	Wuppertal II	(163 + 22)
Hagen I	Neuss			

Nastavak na str. 9

SLIKE:

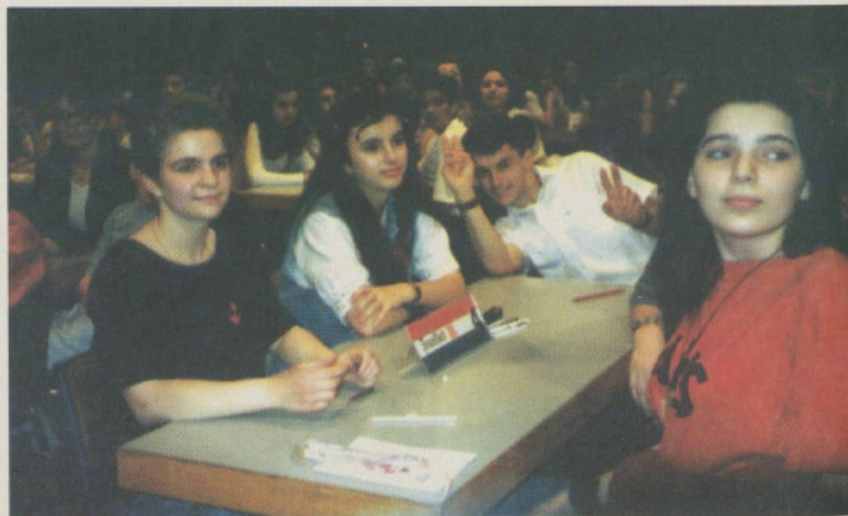
Voditeljica programa u subotu Irena Balić trudila se biti dostojanstveno stroga i pravedna. Na pozornicu je dolazila cijela finalistička ekipa, onda je jedno od njih izvlačilo pitanje iz košare. Zatim su, saslušavši pitanje, birali tko će odgovarati (gore). Zapisničarke Željka Čolić i Božica Krug (sredina), trebale su točno zapisati svako pitanje i svaku ocjenu. Drugog su dana kroz program vješto i duhovito vodili Jasminka Farac i Alojz Kovač (dolje)

Sastav Mainz II u pismenom je testu postigao nevjerojatnih 247 bodova, a sutra će sjajno odgovorivši na pitanje o ustroјstvu Crkve u domovini dobiti još 29 bodova i osvojiti prvo mjesto. Pripremala ih je s. Dionizija Tomas.

Drugoplasirani Offenbach II dobio je ovdje „samo“ 234 boda, ali će zato sutra odgovorivši na pitanje o ustroјstvu redovničkih zajednica dobiti svih 30 bodova - na radost svoje voditeljice redovnice, s. Damire Gelo

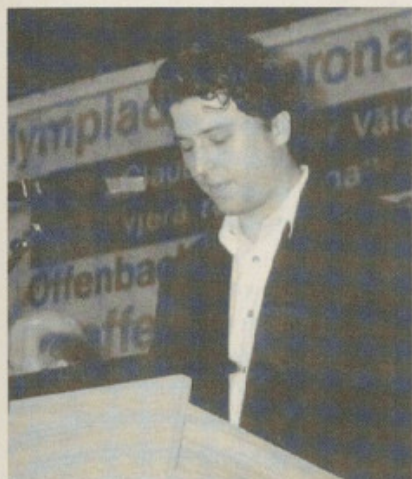
Od šest frankfurtskih ekipa četiri su ušle u finale a ova, Frankfurt IV, koju je vježbala s. Pavlimira Šimunić, postigla je danas 230, a sutra još cijelih 30 bodova i treće mjesto.

3. Pobjednici s ukupnim brojem bodova

1. Mainz II (276)
2. Offenbach II (264)
3. Frankfurt IV (260)

Prvonagrađenom sastavu pripale su 3000,- DM, drugonagrađenom 2000,- DM, trećenagrađenom 1000,- DM. Svi su oni odmah najavili da će te nagrade dati u dobrotvorne svrhe za žrtve rata u domovini.

Tamburaški sastav iz HKM Kassel koji vježba i njime dirigira prof. Vladimir Bulić obogatio je program drugoga dana solidno izvedenim skladbama „Hrvatska domovina“ (od Zlatnih Dukata), „Plovi barka“ i „Kad si bila mala Mare“ (narodne). ▶

Biblijska čitanja u svečanoj misi i zavez molitve vjernih čitali su mladi hrvatski vjernici (na slici Domagoj Školnik).

Među natjecateljima iz HKM Nürnberg bilo je mladih koji su tek nedavno došli iz domovine kao izbjeglice. Oni su bili posebno pozdravljeni kao naročiti znak sudbinske povezanosti ovoga Susreta sa cijelom patničkom i često izbjegličkom povijesti hrvatskoga naroda i Crkve u Hrvata.

Stuttgartska „RUŽA“

Marin Ivanković – „Sagi“ (solo-vokali, gitare), Mihael Ivanković (Solo-gitare-vokali), Robert Bartol (Bas-gitare, vokali), Kristijan Vidačковиć – „Kiki“ (klavijature, vokali) i Dario Herceg – „Rudi“ (bubnjevi) – to je naš rock-band „Ruža“ iz Stuttgarta. Obogatili su ovogodišnji Susret u Offenbachu svirkom i pjesmom prve i druge večeri. Svirali su na brojnim koncertima, većinom dobrotvornih za domovinu, širom Njemačke. Pratili su najpoznatije hrvatske pjevače i sastave. Svi su odrasli u Stuttgartu. Uskoro će izaći njihov prvi album. Željno očekivan od svih ljubitelja hrvatske rock-glazbe.

GODIŠNJI RADNI SUSRET
HRVATSKIH SOCIJALNIH
DJELATNIKA NJEMAČKOGA
CARITAS –
U AUGSBURGU
3. DO 7. SVIBNJA 1993.

Hrvatski socijalni radnici Njemačkoga Caritasa ove su se godine sastali u lijepom i starom Augsburgu koji upravo slavi 1000. obljetnicu proglašenja svetim zaštitnika svoje biskupije sv. Ulricha.

● „Ako nema Boga, sve je dopušteno“

Na otvaranju skup je pozdravio tamošnji biskup **dr. Stimpfl**. On izvrsno poznaje prilike u obje naše republike, dobro razlikuje žrtvu od napadača i širi istinu o srpskom osvajačkom ratu. Pohodio je mnoge hrvatske krajeve i izravno upoznao strahote rata. Upozorava da i rat proizlazi iz odbacivanja Boga, što vodi u nečovještvo fašizma i komunizma. Već je u prošlom stoljeću upozorio ruski pisac Dostojevski: „Ako Boga nema, sve je dopušteno“.

Kurt Händler iz Saveznog ministarstva za rad sažeto je govorio o socijalnom radu sa stranim sugrađanima u sklopu integrativnopolitičkih stremjenja savezne vlade. Nikoga ne isključivati, suzbijati diskriminaciju prema strancima, prevladavati sve što ljude dijeli.

● Što može hrvatska ambasada

Hrvatski poklisar u Njemačkoj **prof. dr. Ivan Ilić** prikazao je rad hrvatskih predstavništava u Njemačkoj. U Bonnu je hrvatska ambasada, u Münchenu, Stuttgartu i Berlinu već djeluju, a u Frankfurtu i Hamburgu su predviđeni generalni konzulati. Hrvatska ambasada u Bonnu djeluje *politički* (odnos sa SR Njemačkom) *gospodarski*, održava *kulturno-sportske veze* s njemačkom javnošću i vrši *konzularnu službu* (putovnice, pravna pitanja). Veleposlanik u Bonnu ima 4 savjetnika: za politiku, gospodarstvo, kulturu i pravna pitanja. Za usporedbu je zanimljivo da Ministarstvo vanjskih poslova Republike Hrvatske broji oko 300 djelatnika, dok takvo belgijsko ministarstvo ima 1250, a njemačko oko 8000 djelatnika. Hrvatsko poklisarstvo u Bonnu šalje svoja priop-

ćenja za javnost na više od 250 adresa. Dr. Ilić je navijestio da će državljani Republike Hrvatske biti zamoljeni za pomoć svojoj državi. Bit će ponudeni određeni projekti te će se svaki državljanin samostalno odlučiti koji će projekt izabrati i mjesečno potpomagati.

Na kraju svake godine darovatelj će dobiti potvrdu koju će moći priložiti njemačkom uredu za financije za poravnanje poreza.

● Prednost hrvatskim iseljenicima

Prof. dr. Ivo Baučić govorio je o značenju promjena u Republici Hrvatskoj i njihovim posljedicama za hrvatske državljane izvan domovine. Hrvatima treba biti važnija sloga u uvjetima mlade demokracije od nepovjerenja u nove političke strukture. Zajednički hrvatski interes mora imati prednost pred interesima bilo koje stranke. Dr. Baučić je kao demografski stručnjak upozorio kako se u Hrvatskoj posljednjih godina sve manje djece rađa. Govorio je i o prtevorbi državnog vlasništva u privatno. Hrvatski iseljenici morali bi imati prednost kad je riječ o kupnji poduzeća.

Socijalni radnici **Andelka Šušnjara** (Ludwigshafen) i **Mijo Vidović** (Offenburg) izvijestili su o pomaganju ratnoj siročadi u obje republike na način kumstva. Mjesečno se za svako dijete uplaćuje po 50 DM. Veza u domovini su za taj pothvat više hrvatskih svećenika i crkvenih dobrotvornih ustanova.

Dani hrvatske skrbi

● Koliko je izdržljiva hrvatska solidarnost?

U srijedu prije podne psihijatar **dr. Križo Katinić** iz bolnice „sestara milosrdnica“ u Zagrebu govorio je o **životu i preživljavanju u ratu između prošlosti i sadašnjosti**. U ratu se pokazalo kako su Hrvati solidarni ali se brzo zamaraju i nisu navikli živjeti u strukturama. Mnogi vole sve sami uraditi i što prije ugledati svoje ime i sliku u novinama. Hrvatski ratni stradalnici često pate od osjećaja osamljenosti i napuštenosti. Imaju i osjećaj krivnje, duhovno životare kao u praznom prostoru. Ne vide budućnosti. U posebno teškim slučajevima ima i bijega i samoubojstva. Cijela je Hrvatska danas kao izbjeglički logor. Bolno pogađa iskorijenjenost tolikih ljudi iz vlastitih sredina – obitelji, sela, zavičaja. To ih navodi da se obraćaju tradicionalnim autoritetima: svećenicima, časnim sestrama, socijalnim radnicima. Mnogo trpe i invalidi rata. Njihove će nevolje dugo trajati, te im treba dati do znanja da će se i rješavati. Uz nezaposlene i socijalne slučajeve posebno je teško djeci bez roditelja i današnjoj hrvatskoj mladeži, pogotovo onoj na koju Crkva ne utječe. Takvi su prepušteni sami sebi, pate od beznađa, ne dobivaju od svoje sredine dovoljno poticaja za dobro. Njima i svim nevoljnicima treba omogućiti saobraćanje i razgovor sa sebi sličnima. Čim se dva čovjeka razgovaraju o svojim brigama, problem je već napola riješen. Valja ih uključivati u karitativnu djelatnost, potaknuti ih da se bave kojim korisnim poslom ili hobbijem.

● „Partizanska bolest“

Posebnu vrstu patnika čine oni s post-traumskim stresom, tzv. vjetnamskim sindromom ili, kako se to u nas poslije prošlog rata zvalo, partizanskom ili jurišničkom bolesti. Ono najstrašnije što su doživjeli javlja im se noću u snovima, muče ih sjećanja, haluciniraju, padaju u depresije. Bolest nakon šest mjeseci iščezava ili ostaje trajno. Govoreći o mirotnorstvu predavač je istaknuo kako i u tome misao vodilja treba biti nepristajanje na nepravdu i kako svatko ima pravo na obranu.

Splitski stručnjak **Mihovil Rismondo** sažeto je izvijestio o socijalnom zakonodavstvu u Republici Hrvatskoj. Uskoro će stupiti na snagu novi zakoni o radu, o zdravstvenom osiguranju, o dječjem doplatku i o mirovinskom osiguranju. Ti će zakoni bitiz slični onima na Zapadu i prilagođeni hrvatskom društvu. Bit će dopuštena privatna osiguravajuća društva i privatne zdravstvene službe. Roditelji poginulih vojnika imaju pravo na obiteljsku mirovinu.

● Muslimanska diskrecija o silovanjima

Mons. Vladimir Stanković izvijestio je o ustrojstvu i djelovanju Hrvatskog Caritasa koji službeno kao takav postoji od 1. siječnja ove godine. U njegovu je sklopu 11 biskupijskih Caritasa. U Republici Bosni i Hercegovini djeluju tri biskupijska Caritasa. Više od polovice župa u zagrebačkoj nadbiskupiji već imaju i svoje župne Caritase. Govoreći o naumljenoj pomoći silovanim ženama, predavač je napomenuo kako se taj program velikim dijelom nije mogao ostvariti zbog toga što muslimanski krugovi nerado daju podatke, drže slučajeve u diskreciji, primijećeno je i stanovito njihovo nepovjerenje u kršćansku dobronamjernost.

Mons. Stanković je također izvijestio kako su naši biskupi upravo ustanovili Informativnu katoličku agenciju sa sjedištem u Zagrebu (IKA-Zagreb) a što bolje izvješćivanje inozemne javnosti o stanju i događanju u Crkvi u Hrvata i sa odgovarajućim zbivanjima u hrvatskoj domovini.

● Mirovine

Njemački stručnjak za penzijsko osiguranje **Bernd Müller** iz Landshuta izvijestio je o novostima na području reformiranog zakona o mirovinama, o razvoju penzijskog zakonodavstva u republikama

Sloveniji i Hrvatskoj, o sporazumima između SR Njemačke i novih država u jugoistočnoj Europi u svezi socijalne sigurnosti. Iz njemačkih mirovinskih kasa 28000 hrvatskih umirovljenika u Republici Hrvatskoj sada dobivaju mirovine.

● Tko još može na rad u Njemačku?

Njemački stručnjak **Hans Mader** iz Nürnberga govorio je o pridobivanju radnika iz bivše jugoslavenske države (zdravstveno osoblje, sezonski radnici, studenti). Zbog rata u republikama Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini otežano je dobivanje medicinskih sestara. Sezonski radnici iz republika Slovenije i Hrvatske potpisuju prije zapošljavanja dvojezične radne ugovore i tako mogu u slučaju neispunjenja radnih uvjeta sudski tražiti svoja prava. Visokoškolovali ljudi mogu kao gostujući radnici (Gastarbeitnehmer) provesti do 18 mjeseci u njemačkim tvrtkama. Maturanti i studenti smiju za vrijeme praznika tri mjeseca raditi u njemačkim tvornicama bez radne dozvole. Uvjet je da su upisani na sveučilište, o čemu moraju donijeti potvrdu.

U srijedu navečer upriličen je bogat kulturni program s vrhunskim glazbenim umjetnicima **Mirjanom Bohinac-Vidović** i **Marijom Mlinar**. Poslije njih nastupili su recitiranjem svojih kajkavskih pjesama vjesnikov novinar **Milan Sigetić** i potpisani caritasov socijalni savjetnik.

● Željeznice i ljetovanja

Predstavnik **Hrvatskih željeznica** u Njemačkoj ing. **Blaž Doko** kratko je izvijestio o sadašnjem stanju na tom području. 900 kilometara hrvatskih pruga (33%) zbog srpske okupacije nije u prometu. Velika se briga posvećuje tome da se Istra što prije i željeznicom poveže s Rijekom i Zagrebom. Suvremeni međugradski vlakovi (intensity) već povezuju Hrvatsku s Europom te je Hrvatska primljena u međunarodnu željezničku udrugu. Više nema problema s otpremanjem humanitarne pomoći vlakovima u Hrvatsku. Predstavnik „**Croatia-express**“ iz Zagreba **Ivica Lozo** govorio je o mogućnostima ljetovanja u domovini. Pomoći će u organiziranju studijskog putovanja za caritasove socijalne radnike po Sloveniji i Hrvatskoj g. 1994. To će putovanje biti upriličeno povodom 30. obljetnice caritasove socijalne službe za strane radnike i 900. obljetnice osnivanja Zagrebačke biskupije.

Jura Planinc

PREDLOŽEN NAJPRIKLADNIJI NAZIV ZA NAŠE SOCIJALNE UREDE

„Socijalna služba na hrvatskom jeziku“

Hrvatski socijalni radnici u službi Njemačkog Caritasa su na svom godišnjem radnom sastanku u Augsburgu 3. do 7. svibnja ove godine zauzeli zajedničko stajalište glede naziva te službe. O tome su pismeno izvijestili predsjednika Njemačkog Caritasa (Deutscher Caritasverband) u Freiburgu mons. Helmuta Puscmanna i više drugih djelatnika te središnjice kao i Njemačke biskupske konferencije.

Dopis, koji je u ime svih nazočnih kolegica i kolega potpisala hrvatska socijalna radnica u Wiesbadenu Maja Runje, ističe da se njihova služba nikako ne može zvati „Socijalna skrb za radnike i njihove obitelji iz bivše Jugoslavije“, a niti „Socijalna služba za strance“ kako stoji u preporuci Njemačkog Caritasa od 6. srpnja 1992. Ovaj drugi naziv je neodređen, a onaj prvi spominje nepostojeću državu koja je za većinu njezinih žitelja ostala u osobito ružnoj uspomeni. Kako bi izgledalo da se u godinama nakon drugog svjetskog rata caritasova služba u Beču u Austriji nazivala „Za građane bivšeg Njemačkog Reicha“? „Jugoslavija nije zemljopisni pojam poput Apeninskog poluotoka ili Alpa, već naziv ideje i države koju je većina njezinih stanovnika doživjela totalnom i neprihvatljivom“, ističe spomenuti dopis i dodaje: „U ime jugoslavenske ideje stradalo je stotine tisuća ljudi i uništeno bezbroj ljudskih domova. Jugoslavenski tenkovi doveli su u savjetovaništa u kojima radimo tisuće bezkućnika i nesretnika raznih naroda – Hrvata, Muslimana, Albana, Cigana, Mađara i drugih.“ Poštujući želju Caritasove središnjice da se naziv te službe ne politizira nego da označuje njezinu spremnost svima pomagati, naši su socijalni radnici predložili naziv „Socijalna služba na hrvatskom jeziku“. Time se nikoga ne isključuje od pomoći i skrbi; samo se napominje na kojem jeziku ta služba postoji, što je potrebno za informaciju svima koji se njome žele poslužiti. Svi sugrađani iz balkanskih država koje su se osamostalile na području bivše SFRJ koji hrvatski jezik govore ili ga barem razumiju, mogu se obratiti toj službi. ■

WAIBLINGEN

Srebrna igla za Mirka

Hrvatski socijalni radnik u Waiblingenu Mirko Vidačković, odlikovan je **srebrnom iglom** i posebnim priznanjem **Ehrenurkunde** za dvadesetgodišnji rad u Caritasu. U ime predsjednika Njemačkog Caritasa g. Puschmanna iz Freiburga te ravnatelja biskupijskog Caritasa dr. Riedera odlikovanja mu je predao referent za strane socijalne radnike u biskupiji Rottenburg-Stuttgart g. Isenmann. Na prigodnoj svečanosti 24. travnja ove godine u Waiblingenu bili su nazočni predstavnici svih ustanova s kojima je naš socijalni radnik surađivao, predstavnici državne i crkvene vlasti, raznih društava te njegovi njemački i hrvatski kolege. Grad Waiblingen zastupao je njegov gradonačelnik g. Wössner.

U pozdravnom govoru voditelj mjesnog Caritasa g. Morawitzky istaknuo je da je od početka ove godine Mirko Vidačković imenovan i njegovim zamjenikom. Referentica iz Stuttgarta Maria Reinhard upoznala je nazočne s radom odlikovanoga:

Kroz njegov socijalni ured u minulih dvadeset godina prošle su tisuće ljudi tražeći sasvim određenu pomoć, očekujući ohrabrenje i suosjećanje. To je od njega tražilo snagu i strpljivost, znanje, spretnost i snalažljivost. Nisu bili teški samo ljudski problemi već i uvjeti rada. Taj naime posao i nije u javnosti dolično priznat i cijenjen. Osim pomoći pojedincima Vidačković je priređujući obiteljske seminare vrlo zauzeto rješavao obiteljska pitanja. Veliki dio njemačkog naroda i odgovornih političara misli da više nije potrebna socijalna služba za inozemne sugrađane, jer da su oni već dosta dugo u Njemačkoj. Referentica pak ističe da su se problemi stranaca tijekom tolikih godina promijenili, ali nisu iščezli niti su se

umanjili. Nasuprot, postali su teži i zamršeniji. Namjesto prvotnih problema prilagodavanja novoj sredini i nepoznavanja njemačkog jezika javljaju se osebniji problemi obitelji koje žive između dvije kulture. To su sukobi među naraštajima, bračne nesuglasice, neprilike u odgoju djece, nesigurnost, strah i briga za njihovu budućnost te psihosomatska oboljenja. Strani sugrađani strahuju za svoju egzistenciju jer svakodnevno doživljavaju da su im Nijemci sve manje naklonjeni. Referentica je posebno istakla kako je odlikovani socijalni radnik zbog rata u republikama Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini već treću godinu morao pomagati u zbrinjavanju prognana.

nika, prikupljanju humanitarne pomoći i više puta tu pomoć dopremati na ugrožena područja. I za to dodatno zauzimanje Caritas odaje priznanje ne samo Mirku Vidačkoviću nego i njegovim kolegama širom Njemačke.

Gospođa Reinhard je upozorila da će socijalna služba u budućnosti imati važnu zadaću povezivanja Nijemaca i stranaca, biti most u premošćivanju svih prepreka, kako oni ne bi živjeli jedni uz druge nego jedni s drugima. Vrijednost određene kulture mjeri se njenom čovječnošću. Kakvoća civilizacije vrednuje se po tome kako se ljudi u njoj odnose prema strancima, posebno prema strancima kojima imaju toliko toga zahvaliti. Stupanj demokracije očituje se u tome kako društvo postupa s manjinama. s.

KANADA

Veliko odličje sestri Ligoriji

S. Ligorija Mateljan, pastoralna suradnica u Hrvatskoj katoličkoj župi u Torontu odlikovana je spomen-medaljom 125. obljetnice kanadske konfederacije. Takve spomen medalje svečano su podijeljene dvadesetčetvorici istaknutih kanadskih državljana 16. travnja u Chambers Citizenship Court u Mississaugi. Dvanaestero njih bili su Hrvati i Hrvatice. Odličja su im dodijeljena za njihov nesebičan rad u poslovnim i dobrotvornim djelatnostima a sve za boljitak kanadske zajednice. O s. Ligoriji posebno

je istaknuto kako se zauzimala za promicanje hrvatskoga jezika u sklopu programa materinjih jezika. Djelovala je u Hamiltonu od 1973., zatim u Mississaugi i u Torontu. Kanadska država smatra da čuvanje i promicanje nacionalnih jezika i kultura znatno pridonosi napretku zajedničke kanadske zajednice. S. Ligorija pripada hrvatskoj redovničkoj zajednici Družbi služavki Maloga Isusa koju je osnovao prvi sarajevski nadbiskup metropolit svete uspomenne Josip Stadler.

KARDINAL FRANJO KUHARIĆ POZIVA DA SE OBUSTAVE NEPRIJATELJSTVA IZMEĐU HRVATA I MUSLIMANA U BOSNI I HERCEGOVINI

Najgore što nam se u Bosni i Hercegovini moglo dogoditi, to su krvavi sukobi Hrvata i Muslimana. Svijet se je zgrozio, ali - kao da je baš to netko očekivao - velike sile odgodile su određena rješenja koja su trebala zaustaviti srpsku agresiju.

Kardinal Franjo Kuharić odmah je objavio „Hitni poziv za prestanak sukoba“. Kardinalova riječ odjeknula je u cijelom svijetu. On poručuje:

„Svi su narodi jednaki u svome dostojanstvu i pravima! Svi su ljudi stvoreni na sliku i priliku Božju. Svaki čovjek ima pravo živjeti slobodno i sigurno u kraju gdje se rodio. Ima pravo na nepovredivost svoga doma i svoje osobe.“

O sukobu između Hrvata i Muslimana u Bosni kardinal piše:

„Taj je sukob opterećen zločinima, ubojstvima, paležima i protjerivanjem ljudi s

Rješenje je u obraćenju a ne u Vance – Owenovu planu

njihovih ognjišta. Taj je rat protiv svakog prava, protiv svake političke mudrosti, protiv slobode jednih i drugih, protiv života jednih i drugih. I taj je sukob zločin za koji moraju odgovarati oni koji su ga započeli.“

„Nema tih ciljeva ni tih interesa, makar se prikazivali opravdanima, koji bi ispričavali zločine.“

Obraćaju se Muslimanima u ime milosrdnoga i svemogućega Boga a Hrvatima još u ime Isusa Krista raskršćena i uskrsloga i njegove majke Kraljice Mira kardinal upozorava: „Koliko su Hrvati u Bosni i Hercegovini odgovorni za taj sukob, toliko su odgovorni za svu štetu nanесenu Hrvatskoj i hrvatskom narodu u međunarodnim odnosima i svjetskim sredstvima priopćavanja.“

Nasuprot već ukorijenjenom mišljenju, da, nakon svega što se dogodilo, ljudi različitih narodnosti na tim područjima neće više moći zajedno živjeti prvi biskup Crkve u Hrvata tvrdi:

„Suživot Muslimana, Srba i Hrvata u Bosni i Hercegovini je sudbina te države. Pomješanost i susreti su neizbježivi. To do kraja ne rješavaju ni provincije prema Vance - Owenovu planu. Rješenje je samo u obraćenju srdaca, u raspoloženju svake savjesti, pogotovo odgovornih da svaki čovjek može živjeti u svom domu, na svom radnom mjestu. Ljudski se može živjeti s drugima, makar različitim, samo u pomirenju, u dobronamjernom prihvaćanju, međusobnim odnosima, na temelju Božjega načela: „Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima!“ (Mt 7, 12)“ ■

AALEN

Novi voditelj misije

Od 1. siječnja ove godine HKM Aalen ima novog voditelja mons. Franju Prsteca, svećenika zagrebačke nadbiskupije. Dosadašnji voditelj te misije, svećenik iz te nadbiskupije Josip Grošić premješten je u Zagreb na službu ravnatelja Hrvatskog Caritasa. Mons. Franjo Prstec rođen je u Petkovcu, u Hrvatskoj, u župi Novi Marof 5. studenog 1939. Gimnaziju i teološki studij završio je u Zagrebu gdje

je zaređen za svećenika 26. lipnja 1966. Do godine 1970. bio je kapelan u Sv. Iliji i Sesvetama, zatim do 1993. upravitelj župe u Šamarici i Podbrežju u Zagrebu. Zatim je cijelih devetnaest godina, sve do najnovijeg imenovanja, bio voditelj Hrvatske katoličke misije u Göteborgu u Švedskoj. Bio je i hrvatski naddušobrižnik, odnosno delegat za hrvatske svećenike u cijeloj Skandinaviji.

EBERSBERG

Nova katehistica

U Ebersbergu već od 1. listopada prošle godine djeluje nova pastoralna suradnica s. Ljubica Bilobrk. Rođena je u Obrovcu kraj Sinja, pripada redovničkoj zajednici Franjevačkih školskih sestara splitske provincije. U domovini je služila kao katehistica i orguljašica u Vrlici i kod sv. Kaja u Solinu. Potkraj godine 1988. došla je kao pastoralna suradnica u HKM Freiburg, zatim je djelovala u HKM Baden-Baden. S. Ljubica je naslijedila s. Petru Vučemilo koja se vratila u domovinu.

Prije 100 godina rođen je sluga Božji o. fra Ante Antić

U Splitu se od 3. do 6. lipnja ove godine tim povodom održava znanstveni simpozij u središnjem samostanu Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja (Trg Gaja Bulata 3) u samostanskoj dvorani i u crkvi.

„U o. Anti Antiću ne nalazimo velikoga teoretičara, ali nalazimo velikog učitelja kršćanskog djelovanja. On u našim prilikama ostaje uzor kršćanskog društvenog zalaganja“, izjavio je nedavno o njemu šibenski biskup **dr. Srećko Badurina**.

Foto: Z. Paškov

SLIKE:

Na folklorijadi u Stuttgartu bilo je za hrvatsku ratnu siročad sakupljeno oko jedanaest tisuća DM, i s time je naddušobrižnički ured odmah uspostavio dva „kumstva“. I ovaj put je jedan od voditelja pozvao nazočne da se sjetite žrtava rata. Opet je sakupljeno za istu svrhu 11013,73 DM (sredina lijevo).

Iz HKM Stuttgart ovaj su put sudjelovala tri natjecateljska sastava, s njima je došao i njihov vjeroučitelj fra Damjan Čovo (desno gore).

Od dvije ekipe iz Ludwigshafena jedna se probila u finale (dolje lijevo).

Među natjecateljima iz HKM Berlin dominirali su očito vrlo ozbiljni i sabrani muškarci. (dolje desno).

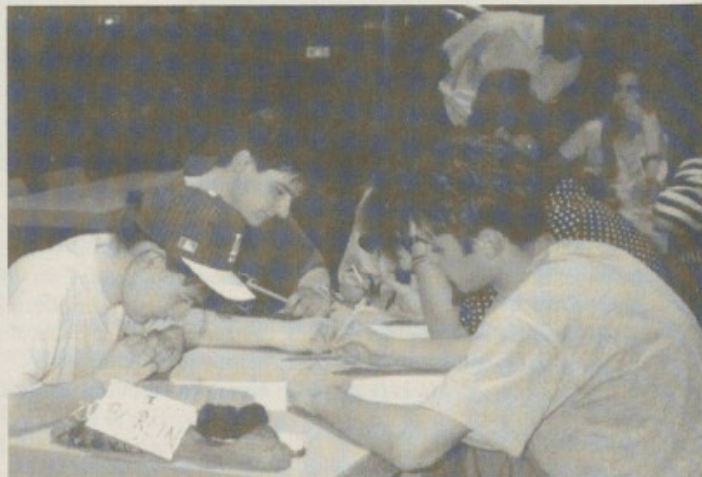
(nastavak sa str. 3)

mladi ove godine upoznali i ustrojstvo katoličkoga redovništva po samostanima, provincijama, redovima i družbama. U doba kad znamo da u istom narodu, također u našem hrvatskom, može biti i raznih vjera i svjetonazora, još je potrebnije poznavati svoju katoličku vjeru koju mi živimo na svoj hrvatski način. Stoga smo iznova upoznivali i početke hrvatskoga kršćanstva, i ono što je dobra ostalo od pretkršćanskih vjerovanja naših davnih predaka. Želimo znati kako je Katolička Crkva prosvijetlila, odgajala i branila naš narod da bude svoj i Božji tijekom duge i teške povijesti. Treba znati glavne osobe među hrvatskim velikanima i svecima, od onih najdavnijih do kardinala Alojzija Stepinca i drugih suvremenih, osobito mučenika najnovijeg doba koji su prolili svoju krv samo zato što su bili Hrvati i katolici, vjerni svome Bogu i svome narodu.

Na natjecanje je u Offenbach prvog svibnja došlo osamdeset prijavljenih sastava.

Bilježimo, dakle, ove godine prosječno trećinu manje natjecateljskih ekipa nego prijašnjih godina. Je li to plod umora, ili je grada barem nekima izgledala preteškom? Ili je glavni razlog u tome što je grada stigla u ruke natjecatelja tek nakon Božića? Moramo priznati da je nakon lanskog susreta u Zagrebu, sa svim njegovim dobrim i ne tako dobrim iskustvima, bilo i prijedloga da se ove godine biblijska olimpijada preskoči. U nekim našim misijama bilo se već ustalilo takvo raspoloženje kad je naknadno došla odluka da se natjecanje ipak održi. No, bilo kako bilo, oni, koji su se uključili nisu se pokajali. Nisu se pokajali ni oni koji su pratili natjecanje u Offenbachu. Naši mladići i djevojke pokazali su veliko znanje i ljubav prema svom narodu i svojoj Crkvi. U mnogima je ta ljubav mnogo veća od poznavanja materinskog jezika. Doista smo trebali uz ovu građu i osobito uz neka pitanja donijeti i prijevod nekih riječi na njemački. Pokazalo se, na

(nastavak na str. 20)

TESTOVI PISMENOG DIJELA VJERONAUČNE OLIMPIJADE 1993.

Kako biste vi bili prošli na Vjeronaučnoj olimpijadi?

Pitanja usmenog dijela vjeronaučnoga kviza na Vjeronaučnoj olimpijadi u Offenbachu 1. svibnja ove godine svi su nazočni mogli čuti, a mogu se i uvijek iznova pročitati u knjižici „Vjera roda

moga“. Ali, ono što je za uspjeh bilo najpresudnije: pismeni testovi našli su se samo pred očima natjecatelja i to za kratko vrijeme. Mnoge zanima kako su ti testovi izgledali. Stoga ih objavljujemo u

cijelosti. Bili su razmjerno teški, ali mladi su baš na njima pokazali izvanredno znanje i prisebnost. Pokušajte i vi, bilo svaki napose, bilo u obiteljima i vjeronaučnim zajednicama, iznova rješavati te testove. Tek kad zaokružite slova pred rečenicama koje smatrate ispravnima, pogledajte jeste li točno riješili i koliko bi bodova dobili.

Donosimo za svaki test točna rješenja. Testovi su označeni A, B, C, D i E. Svako je pitanje označeno svojim rednim brojem. Za njim slijedi slovo točnog rješenja i broj postignutih bodova ako ste točno riješili.

Test A – 1c7, 2b5, 3c8, 4c7, 5a5, 6a5, 7c3, 8a3, 9b5, 10a2.

Test B – 1b7, 2b6, 3a5, 4b3, 5a5, 6a5, 7b5, 8a6, 9a5, 10c3.

Test C – 1b5, 2c7, 3c3, 4b6, 5b7, 6b5, 7b4, 8a5, 9c4, 10a4.

Test D – 1b7, 2c6, 3c3, 4b4, 5b3, 6a6, 7b6, 8b4, 9a7, 10a4.

Test E – 1b7, 2a6, 3b5, 4c4, 5a6, 6a5, 7a4, 8b6, 9b3, 10a4.

VJERONAUČNA OLIMPIJADA, OFFENBACH/M., 1. svibnja 1993.

Šifra grupe

P I S M E N I T E S T (A)

Napomena: Zaokružiti slovo ispred točne tvrdnje. Točna je samo po jedna tvrdnja. Zabranjeno je ispravljati!

1. a) Hrvati su se pokrstili u 6. stoljeću pod vodstvom sv. Budimira.
b) Pokrštenj svih Hrvata je sv. knez Višeslav, o čemu svjedoči ninska krstionica.
c) Hrvati nemaju svoga sveca pokrštenjca.
2. a) Hrvati su od starine na braniku Europe protiv boljševizma.
b) Na hrvatskom domovinskom području susreli su se istočno i zapadno kršćanstvo i islam.
c) Hrvati su katolički narod i svaki pravi Hrvat je katolik.
3. a) Mišljenje da je vlast odgovorna narodu počelo se razvijati tek nakon francuske revolucije.
b) Papa Grigor VII. utvrdio je vlast kršćanskih careva nad cijelom Crkvom.
c) Hrvatsko-ugarski kralj Andrija II. priznao je podanicima da mu se smiju i oružjem usprotiviti.
4. a) Nadbiskup Antun Vrančić tražio je pomilovanje za Matiju Gupca.
b) Biskup Juraj Drašković vodio je Gupčev sprovod.
c) Nadbiskup Franjo Kuharić služio je misu za Matiju Gupca.
5. a) Jubilej 13. stoljeća kršćanstva u Hrvata slavljen je devet godina do 1984.
b) Najbrojniji skup toga jubileja bio je u Solinu 1976.
6. a) Nakon turske pobjede na Mohačkom polju Katolička Crkva na području sadašnje dakovačke biskupije bila je uglavnom uništena.
b) Na Mohačkom polju 1526. poginuli su kralj Ljudevit II. i biskup Strossmayer.
7. a) Hvarska biskupija pripadaju župe na otocima Hvaru, Braču, Visu i Korčuli.
b) Hvarska biskupija broji oko 150 000 vjernika.
c) Na otoku Braču održava se u noći Velikoga petka najglasovitija hrvatska procesija za križem.
8. a) Sadašnja krčka biskupija stvorena je g. 1828. od prijašnjih biskupija krčke, rapske i osorske.
b) Baštanska ploča posebno hvali hrvatskog kralja Tomislava.
c) U krčkoj biskupiji bila je do II. vatikanskog koncila zabranjena glagoljica.
9. a) Redovnici i redovnice polažu tri zavjeta: molitve, posta i pokore.
b) Redovnici se zavjetima odriču pohlepe, požude i uživanja u vlasti.
c) U svakom samostanu sam stanuje po jedan redovnik ili redovnica.
10. a) Sv. Ivan Bosco osnovao je zajednicu koja se zove po sv. Franji Saleškom.
b) Ženske redovničke zajednice iako je razlikovati po različitim nošnjama.
c) Redovnice stroge klauzure su one koje nikad ne smiju govoriti.

TESTOVI PISMENOG DIJELA VJERONAUCNE OLIMPIJADE 1993.

VJERONAUCNA OLIMPIJADA, OFFENBACH/M., 1. svibnja 1993.

Sifra grupe
P I S M E N I T E S T I (C)

Napomena: Zaokružiti slovo ispred točne tvrdnje. Točna je samo po jedna tvrdnja.
Zabranjeno je ispravljati!

- a) Dualizam ili dvoboštvo je nauk da Bog nije u tri nego u dvije osobe.
b) Politeizam ili mnogoboštvo je vjerovanje u više bogova.
c) Henoteizam drži da se glavno božanstvo zove Henos.
- a) Stari Hrvati živjeli su u tri kneževine: posavskoj, bosanskoj i dalmatinskoj
b) Hrvatska prije pokrštenja, dok je bila paganska, zvala se Paganija.
c) Glavni grad sjeverne Hrvatske bio je Sisak, a vladari južnih kneževina mijenjali su svoja sjedišta.
- a) Istarske freske u Benu izradio je majstor Radovan.
b) Trogirska katedrala diči se Buvininim vratima.
c) Hrvati su od davnine hodočastili u Rim, Loreto i Santiago de Compostela.
- a) Kralj Jan Sobjeski poginuo je pod Bečom 1683.
b) Patrijarh Arsenije Crnojević doveo je 1690. mnogo pravoslavnih Srba u Vojvodinu.
c) Glagoljaško sjemenište u Pribu kod Omiša osnovao je nadbiskup Vicko Zmajević.
- a) Riječ CRKVA iz poštovanja se uvijek piše velikim početnim slovom.
b) Crkvu sačinjavaju svi biskupi, svećenici, dakoni, redovnici, redovnice i vjernici laici.
- a) Najpoznatiji solinski mučenici su sv. Demetrije, sv. Polion i sv. Irenej.
b) Posljednji veliki progonitelj kršćana početkom 4. stoljeća bio je car Dioklecijan.
- a) Sadašnje biskupije na području Bosne i Hercegovine ustanovljene su u 15. stoljeću.
b) Na današnjem bosansko-hercegovačkom području postojale su starokršćanke biskupije Bistue Nove i Martari.
c) Nakon seobe naroda kršćanstvo se u Bosnu uglavnom širilo iz Bugarske.
- a) U tursko doba sačuvani su franjevački samostani u Kraljevoj Sutjesci, Fojnici i Kreševu.
b) Eugen Savojski je u 17 stoljeću uspostavio u Bosni kršćansku državu.
c) Bosanski katolici nazvali su svoje svećenike ujacima zato što su nosili brkove.
- a) Dominikanci osobito šire pobožnost devet prvih petaka.
b) Izvor na današnjem irgu bana Jelačića otkrio je biskup Stjepan Babonić.
c) Najglasovitiji hrvatski dominikanac je bl. Augustin Kažotić.
- a) Sv. Bonifacije, rodom iz Engleske, proglašen je apostolom Njemačke.
b) Sv. Bonifacije posadio je Donarov hrast kao znak čvrste vjere.
c) Sv. Bonifacije je u papino ime okrunio Pipina za kralja.

VJERONAUCNA OLIMPIJADA, OFFENBACH/M., 1. svibnja 1993.

Sifra grupe
P I S M E N I T E S T I (B)

Napomena: Zaokružiti slovo ispred točne tvrdnje. Točna je samo po jedna tvrdnja.
Zabranjeno je ispravljati!

- a) Svi Hrvati potječu od onih koji su u seobi naroda došli preko Karpatu.
b) Hrvatski narod nastao je miješanjem različitih naroda u svojoj sadašnjoj domovini.
c) Hrvat je samo onaj kome su svi predi barem tri stoljeća unazad bili Hrvati.
- a) Dalmatinske biskupije koje su prije 11. stoljeća potpadale pod vlast carigradskog patrijarha, time su otpadale od katoličke vjere.
b) Rimski biskup svim je katolicima papa, a nekima je od njih i patrijarh.
c) Veliki crkveni raskol koji je Crkvu podijelio na katoličku i pravoslavnu, dogodio se nakon kosovske bitke. 1389.
- a) Laičke bratovštine imale su u prošlosti pravo sudjelovati u izboru župnika.
b) Svaki član bratovštine mogao je u svemu zamjenjivati svećenika.
c) Naše je bratovštine po prvi put raspustila komunistička vlast god. 1945.
- a) Biskup Martin Borković umro je u tamnici kao sudionik zrinjsko-frankopanske urote.
b) Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan pogubljeni su 30. travnja 1671.
c) Petra Zrinskog naslijedio je na bansknoj stolici njegov sin Ivan.
- a) Krčki biskup Antun Mahnić bio je pokretač katoličkog pokreta u Hrvatskoj.
b) Križarsku organizaciju osnovao je dr. Ivan Merz 1928.
- a) Još nije sasvim proučeno u čemu se sastojalo bosansko bogumilstvo.
b) Bosanski biskupi su se već u 14. stoljeću nastanili na otočju Mrknju.
- a) Nekadašnje biskupije skradinska i kninska nalaze se u splitskoj nadbiskupiji.
b) Prvi spomen grada Šibenika nalazi se u povelji kralja Petra Krešimira IV.
c) Šibenčanin je prvi kanonizirani hrvatski svetac Leopold Mandić.
- a) Hrvatska država postigla je prvo međunarodno priznanje svoje nezavisnosti u doba svoga vladara Branimira.
b) Prvi poznati hrvatski biskup bio je Grgur Minski.
c) Znamenita pisma knezu Branimiru pisao je papa Ivan IV.
- a) Ženski benediktinski samostani u Hrvatskoj sačuvani su u Hvaru, Pagu, Rabu, Krku, Šibeniku, Zadru i Trogiru.
b) Zadarski samostan sv. Marije utemeljila je kneginja Večenega.
c) Benediktinski red utemeljili su u 7. stoljeću sv. Bazilije i sv. Makrina.
- a) Gotske rune su znakovi kojima je napisan zakonik Karla Velikoga.
b) U današnjoj Njemačkoj goti su bili počeli širiti pravoslavlje.
c) Biskup Vulfilas (Ulfilas) je već u 4. stoljeću preveo Bibliju na gotski jezik.

TESTOVI PISMENOG DIJELA VJERONAUCNE OLIMPIJADE 1993.

VJERONAUCNA OLIMPIJADA, OFFENBACH/W., 1. svibnja 1993.

Sifra grupe.....
(D)

P I S M E N I T E S T

Napomena: Zaokružiti slovo ispred točne tvrdnje. Točna je samo po jedna tvrdnja.
Zabranjeno je ispravljati.

1.	a) Prvi opći crkveni sabor u Niceji 325. sazvan je protiv krivovjerja koje je zabranjivalo štovanje svetih slika. b) Vjervanje koje molimo u misi uglavnom je sastavljeno već u 4. stoljeću. c) Krivovjerac Arlje bio je prognan u Solin i nastanio se u Dioklecijanovoj palači.
2.	a) Prva domaća isprava u kojoj se spominje hrvatsko ime je Bašćanska ploča. b) Benediktinci su došli u naše krajeve na poziv kralja Petra Krešimira. c) Vladao po kome se nazvala najvažnija hrvatska dinastija zapisan je sa ženom Marom u sjevernoj Italiji.
3.	a) Fra Marko Mesit predvodio je borbu protiv Turaka u Slavoniji. b) Ban i biskup Luka Ibršimović poginuo je kod Korenice 1520. c) Borbu protiv Turaka u Dalmaciji predvodio je svećenik Stjepan Sorit.
4.	a) Veliki sakristan carstva nazvan je car Josip II. zato što se brinuo za red u crkvama. b) Biskup Maksimilijan Vrhovac osnovao je u Zagrebu sirotište i tiskaru i darovao narodu park. c) Francuzi su u 19. stoljeću nastojali ujediniti sve hrvatske zemlje.
5.	a) Nasljednik sv. Kvirina mučenika je sisački biskup. b) Zagrebačkog nadbiskupa možemo smatrati i nasljednikom onog "hrvatskog biskupa" koji je pratio kralja Zvonimira.
6.	a) Sv. Ambrozije putovao je iz Milana u sadašnju Srijemsku Mitrovicu. b) Papa Hadrijan II. imenovao je u 9. stoljeću sv. Cirila srijemskim nadbiskupom.
7.	a) Jedini papa koji je pohodio Hrvatsku bio je Aleksandar VI. b) Nekadašnju katedralu u Rabu posvetio je u 12. stoljeću osobno papa. c) U Zadru je u 16. stoljeću bilo zabranjeno s redovnicima razgovarati hrvatski.
8.	a) Posljednji kralj hrvatskoga roda bio je Petar Svačić. b) Grad Jajce utemeljio je veliki vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić. c) Apostolski vikarijat osmanlijske Bosne utemeljen je početkom 20. stoljeća.
9.	a) Fra Anđelo Zvizdović dobio je od sultana povelju o slobodi katoličke vjere u Bosni. b) Fra Filip Grabovac i fra Karlo Balić pripadali su provinciji sv. Cirila i Metoda. c) Svetištem Gospe Sinjske upravlja Provincija sv. Jeronima.
10.	a) Sv. Ulrich je prvi službeno kanonizirani svetac. b) Zaštitnik protiv miševa i štakora je sv. Karlo Veliki. c) Sv. Hildegarda nikad nije izlazila iz samostana.

VJERONAUCNA OLIMPIJADA, OFFENBACH/W., 1. svibnja 1993.

Sifra grupe
(E)

P I S M E N I T E S T

Napomena: Zaokružiti slovo ispred točne tvrdnje. Točna je samo po jedna tvrdnja.
Zabranjeno je ispravljati.

1.	a) Granicu na Drini ustanovio je hrvatski kralj Tomislav odbivši srpsku vojsku. b) Granica na Drini dijeli Zapadno i Istočno rimsko carstvo od doba cara Teodozija. c) Rijeka Drina od najstarijih vremena dijeli hrvatsku zapad od zapad od Istoka.
2.	a) Važni splitski sabori održani su 925. i 928. godine. b) U doba kralja Tomislava splitski nadbiskup borio se za hrvatski jezik u bogoslužju. c) Splitski sabori potvrdili su vlast ninskog biskupa sve do Drave.
3.	a) Mehmed paša Sokolović umro je u opsadi Sigeta. b) Opsadu Sigeta predvodio je sultan Sulejman II. c) Ban Petar Zrinski proslavio se kao branitelj Sigeta.
4.	a) Dr. Ljudevit Gaj objavio je u Krapini knjigu "Razgovor ugodni naroda slovinskoga". b) Svećenik Andrija Antunović bio je vođa narodnog preporoda u Dalmaciji. c) Istarske novine "Naša sloga" pokrenuo je biskup Juraj Dobrila.
5.	a) Đakovačka biskupija nastala je sjedinjenjem biskupija bosanske i srijemske. b) Katedralu u Đakovu dao je sagraditi biskup Ciril Kos.
6.	a) U Hrvatskoj ima katolika koji se križaju s tri skupljena prsta. b) Rimokatolici ne smiju primiti pričest u kvasnom kruhu.
7.	a) Rijeka biskupija bila je stvorena od dijelova biskupija modruške, tršćanske i ljubljanske nakon prvog svjetskog rata. b) Rijeka metropolija ima sufraganske biskupije senjsku, krbavsku i modrušku. c) Prvo sjedište krbavske biskupije bilo je u Senju.
8.	a) U Zahumlju je u 10. stoljeću vladao hrvatski kralj Mihajlo Višević. b) Delmum i Sargenterum bila su sjedišta davnih biskupija u današnjoj Hercegovini. c) Srpski car Dušan darivao je katoličkoj crkvi bogate posjede.
9.	a) Bosonoge karmelićane narod je nazvao "Remetana od pokore". b) Hrvatski franjevci trećoreci stalno su u bogoslužju upotrebljavali starohrvatski jezik. c) Sjedište provincije hrv. franjevaca trećoredaca je na otočju ispred Preka.
10.	a) Sveta Elizabeta Tiriška bila je kćerka hrvatskog i ugarskog kralja. b) Sveta Elizabeta Tiriška umrla je u dubokoj starosti. c) Sveta Elizabeta Tiriška slavi se kao djevoja mučenica.

Nagrađeni literarni radovi

1. nagrada

Grozota i želja

Rat
Grozota čovječanstva
Mrtvi
Bol
Krv

Mir
Želja čovječanstva
Živi
Veselje i
Čistoća.

Silvija Roško
HKM Sindelfingen
16. godina

2. nagrada

Nemoj me ubit majko

Nemoj me ubit, majko,
moli te čedo utrobe tvoje.
Znam, majko, nevina si
postala žrtvom.

Tvoj život upropašten je,
majko, majčice
molila si, preklinjala
njih koji osjećaju nemaju.
Te silnike koji ne znaju
što je čistoća, što je ljepota
darivanja i primanja.

Opečaćena si zauvijek,
mrziš te krvoloke, mrziš
mene koju si začela u sebi.
Ali draga moja majko, ne
ostavljaj me bar ti.

Kako ćeš mi objasniti
da su se na tebi izživili
desetine ljudi, koga ću
zvati „tata“?
O Bože, o oče svih ljudi,
blagoslovi moju majčicu.

Ne ostavi me majko,
pod srcem tvojim sam
se skrila,
nevina sam nisam kriva.

Tereza Ojdarić
HKM Sindelfingen
18 godina

3. nagrada

Morat ćemo sve ispočetka

Rat nije samo riječ, nego i bol, smrt. Rat je svakome težak. Osobito onima koji ga u njegovom gradu, selu doživljavaju! Mladeži je po mojem mišljenju najteže! Mi ćemo morati sve od početka početi. Morati ćemo izgraditi naše srušene kuće. Meni je teško kad čujem da su četnici masakrirali djecu i trudne žene! Oni koji to čine su psihopati!!! Oni su pokvareni u glavi! Ali, nisu svi Srbi za rat u Hrvatskoj. A i svi Srbi nisu krivi!!! To ja mislim.

Marica Mijatović, HKM Moers, 14 godina

Ostali nagrađeni:

- „Pismo majci“ – **Michaela Ledić**, HKM Ludwigsburg – 13 godina
- „Kad bih imala krila“ – **Hrvoslava Abdurčić**, HKM Ludwigsburg – 11 godina
- „Ne daj više rata!“ – **Krešimir Vidačковиć**, HKM Waiblingen – 12 godina
- „Zašto plače“ – **Jure Pavić**, HKM Bielefeld, – 14 godina
- „Molitva za mir“ – **Mira Jonjić**, HKM Bochum – 15 godina
- „Mir“ – **Danijel Debak**, HKM Ludwigsburg – 16 godina
- „Mir i povratak“ – **Sanja Džajić**, HKM Stuttgart – 17 godina

DAROVATELJI ZA SUSREĆ HRVATSKE KAT. MLADEŽI

Ivan Pavić, Neugasse 18, 6234 Hattersheim, 100,- DM.

Restaurant „Stadt Berlin“, Offenbach, 100,- DM.

Nikola Karković, Wiesbaden, 50,- DM.

Milan Parlov, Ginsheim, 200,- DM.

Ivan Jeličić-Lovreković, Ffm-Höchst, 200,- DM.

Nediljko Sablić, Steakhaus Eldorado, Neu Isenburg, 100,- DM.

Stjepan Kovač, Offenbach, 100,- DM.

Milan Šustić, Berger Str. 3a, Frankfurt, 100,- DM.

Ivan Vukušić, Hauptstr. 40, 6232 Bad Soden, 100,- DM.

Miran Mioč, Obertshausen, 200,- DM.

Franjo Budimir, Offenbacher Landstr. 56, Seligenstadt, 200,- DM.

Ivan Ivišić, Frankfurt, 200,- DM.

Ante Bekavac, Gelartstr. 76, Offenbach, 200,- DM.

Ivan Mikulić, Offenbach, 500,- DM.

Duško Šošić, 6250 Limburg, 100,- DM.

Ilija Marković, Obertshausen, 100,- DM.

Ukupno 2 550,- DM stiglo je na žiro račun do 24.5.1993.

Nagrađeni likovni radovi

1. nagrada

Melita Karačić, HKM Hagen (14 godina)

2. nagrada

Željka Dundić, HKM Ludwigshafen (12 godina) – vidi str. 25

3. nagrada

Dalibor Gronih, HKM Waiblingen (16 godina) – vidi str. 25

Ostali nagrađeni:

- **Vjencislav Knežević**, HKM Beč (14 godina)
- **Martin Šimić**, HKM Reutlingen (18 godina)
- **Jagoda Džidić**, HKM Esslingen (18 godina)
- **Dijana Brozović**, HKM Wuppertal (15 godina)
- **Stipe Dropuljić**, HKM Mettmann (17 godina)
- **Ante Bagarić**, HKM Frankfurt/M. (18 godina)
- **Zvonimir Sunara**, HKM Aachen (19 godina)

PROSVJEDI

BERLIN U čiju korist izmišlja SFB

U srijedu 5. svibnja poznata berlinska stanica SFB emitirala je program koji je povrijedio i rastužio ne samo berlinske Hrvate. Voditelj HKM Berlin, fra Nediljko Norac-Kevo, odmah je na adresu SFB uputio odrješiti prosvjed. Naslov emisije bio je „Der stille Krieg“. Prikazujući hrvatsku katoličku zajednicu, srpsko-pravoslavnu zajednicu i islamsko dobrotvorno društvo u Berlinu novinarka SFB-a Natalia Cieslik htjela je zapravo reći da se među tim zajednicama vodi tihi rat. Fra Nediljko upozorava da takvom emisijom SFB kao da želi izazvati otvoreni sukob. Važno je pak da navodi u emisiji ne odgovaraju istini. Dok novinarka Cieslik tvrdi da hrvatski katolici nisu raspoloženi za opraštanje, fra Nediljko - koji joj je dozvolio da snima u crkvi za vrijeme hrvatske mise - upozorava kako je sasvim zaobišla njegovu propovijed u kojoj je istaknuo da je raspeti Isus molio za svoje ubojice te da se mi vjernici moramo na nj ugledati. No, tobože dobronamjerna novinarka otkrila je u crkvi baš na oltaru tobožnji dokaz Hrvatskog nacionalizma: Hrvatske grbove na oltarnim svijećama, i primijetila, da to podsjeća na neko doba prije 50 godina. Zapravo je strašno kako neprijatelji hrvatskoga naroda uspješno varaju i njemačke novinare, taj se, naime, isti grb nalazio i u državnom grbu Socijalističke Republike Hrvatske u sklopu propale Jugoslavije. Fra Nediljko u svom prosvjedu upozorava da je taj znak hrvatskoga identiteta prema povijesnim izvorima stariji od tisuću godina. Tko je to alergičan na takvu hrvatsku svetinju? Hrvatski dušobrižnik piše: „Nakon Vaše emisije imali smo dojam kao da živimo u preminuloj Jugoslaviji. U umrloj i pokopanoj Jugoslaviji nismo smjeli reći da smo Hrvati; nismo smjeli izlagati svoje grbove i zastave. Beogradski su, naime, vlastodršci mrzili sve što je mirisalo po hrvatstvu i sve su to proglašavali nacionalizmom. I baš to vi opet činite ovdje i sada!“

Na kraju fra Nediljko upozorava kako je u emisiji iznesena neistina da su sudionici toga hrvatskoga bogoslužja pozvani na plaćanje. Berlinski novinari su na Hrvate prenijeli podatak koje su zabilježili u drugoj zajednici. Fra Nediljko poziva novinare koji su teško ogriješili o svoju profesionalnu etiku da se Hrvatima javno ispričaju, ali i nakon toga za njih će ostati zatvorena hrvatska vrata.

Vrlo prepoznatljive stuttgartske „mornare“ vodila je u ovom nastupu s. Ljuba Božinović. Otpjevali su tri pjesme na kraju glazbenog dijela programa.
Foto: Zoran Paškov

▲ Natjecateljke iz HKM Hagen, koja je poslala dvije ekipe, očito su radosne što sudjeluju i zadovoljne onim što su učile.

► Natjecateljski sastav iz Münstera s najvećim se zanimanjem prihvatio pismenih testova.

IZLOŽBE – KNJIGE – KULTURA...

„Dubrovnik...”

U Ulmu je pod pokroviteljstvom Bavarskog ministarstva za školstvo znanost i kulturu 20. ožujka do 18. travnja ove godine održana neobična i visokokvalitetna izložba umjetničkih fotografija. U njoj je hrvatska tragedija sažeta u tragediju hrvatskoga Dubrovnika. Autor, poznati, hrvatski umjetnički fotograf Damir Fabijanić, rođen 1955. u Zagrebu bio je nakon potresa 1979. od Zavoda za obnovu Dubrovnika dobio zadatak da trajno fotografski prati obnovu grada. U tom ga je poslu zateklo i sustavno razaranje hrvatske kulturne baštine u ovom nasrtaju srpskih i crnogorskih agresora. Sva je izložba sadržana u knjizi „Dubrovnik...” koja je i svečano predstavljena 26. ožujka u Ulmu. Sadrži 100 potresno lijepih fotografija u boji i 25 crno-bijelih. Uvodne tekstove napisali su španjolski književnik nobelovac Camilo-Jose Cela i predsjednik Njemačke biskupske konferencije, biskup Mainz Karl Lehmann. Predgovor je napisao zagrebački sveučilišni profesor Radovan Ivančević. Knjiga se sastoji od tri dijela: KRAJO-

LIK – kolor-fotografije dubrovačke okoliše, krajolika i seoske arhitekture prije rata, GRAD – crno-bijele fotografije arhitekture Dubrovnika iz rijetko viđenih uglova, također prije rata, POSLIJE – ratna razaranja u Gradu i okolici. Ta knji-

● **Izložba koju bi trebalo postaviti u svakom gradu; knjiga kojoj je mjesto u svakoj kući Hrvata i hrvatskih prijatelja**

ga i pripadna putujuća izložba najdojmljivije oslikavaju bit rata u Hrvatskoj. Izložbu je još uvijek moguće pozvati u prikladne prostorije u našim misijama i drugim hrvatskim ustanovama, a knjiga se treba naći u rukama svakog ljubitelja hrvatske i svjetske kulturne baštine. Vrlo prikladan dar onima koji su ovo teško doba pomagali hrvatskom narodu i vrlo nenametljivo i prihvatljivo prosvjetljenje za one koji teško shvaćaju što se to u Hrvatskoj događa.

Pojedinačni primjerak knjige može se nabaviti poduzećem po cijeni od 70 DM (troškovi dostave nisu uključeni). Za narudžbu od 10 i više primjeraka cijena je po 60 DM, a dostava po dogovoru. Narudžbe i dogovori o postavljanju izložbe kod opunomoćenog zastupnika **Dipl. ing. Fedor Dürrigl, Mollbrunnstr. 9, 8770 Lohr-Halsbach, Tel./Fax: 093 59/6 15**. Koliko je ta izložba i ta knjiga zaista izvanredna i koliko je kadra pred ozbiljnim širokim svijetom širiti istinu o agresiji na Hrvatsku svjedoči osobito popratni tekst što ga je za knjigu napisao predsjednik Njemačke biskupske konferencije biskup **Karl Lehmann**. Prenosimo ga cijela u hrvatskom prijevodu.

Predsjednik njemačkih biskupa o hrvatskoj tragediji

Kad su se ratna događanja u jesen i zimu 1991. usredotočila na bitku za Dubrovnik, možda su se tek tada neki europski TV gledatelji probudili. Slike nasilja i razaranja drugih mjesta u Hrvatskoj proticale su u nizu vijesti o bezbrojnim izmučenim narodima, gradovima i zemljama i one su dakako kroz vlastiti dojam ulazile u svijest gledatelja. No kod Dubrovnika radilo se o najposjećenijem i putem brojnih prospektata i turističkih karata poznatom gradu, o jednoj privlačnosti za mnoge stotine tisuća posjetitelja na godinu, o jednom gradu ljepote, odmora i životne radosti. Gledajući kako te prijateljske zidove, kuće, ulice, crkve, samostane, muzeje i trgove ovoga grada nemilosrdno udaraju granate s kopna i mora – kod nas mnogih je diirnulo najtananiji živac i jasno nam je pred očima sinulo, kako pred našim vlastitim vratima, ovaj krvavi rat u bivšoj Jugoslaviji uzima razarajući mah.

Dubrovnik sa svojim jedinstvenim ograđenim starim gradom, posebno dojmivim utvrdama iz 13. stoljeća, pripada priznatoj baštini svjetske kulture. To je uzor pozitivne stvaralačke strane ljudskog rada

i graditeljske moći, koja se umjetnički utjelovljuje u oblikovanju kamena, kovanju metala i na mnoge druge načine i ljudima će još kroz mnoga stoljeća pružati divan životni prostor. U ovoj dokumentiranoj izložbi sa slikama iz Dubrovnika, fotograf Damir Fabijanić uhvatio je tu pozitivnu stranu ljudskog stvaranja i istodobno na istim zgradama pokazao kako se očitovao negativan odraz ljudske moći u bezobzirnom razaranju.

Ratna razaranja ne leže samo u najnižem obliku primjene sile ili izravnom ranjavanju i ubijanju ljudi, nego svoje najbarbarskije lice i svoj nesavjesni rušilački karakter pokazuje u oštećivanju i uništavanju ljudske kulture. „I stvari imaju suze“ – ovaj Vergilijev stih pada nam na pamet gledajući ove slike. Razaranja mnogih kulturnih, povijesnih i vjerskih dragocjenosti u Dubrovniku nisu samo izraz osobite besmislenosti rata među narodima bivše Jugoslavije nego simbolično upozoravaju na rane koje svaki rat nanosi ljudskom dostojanstvu, i na bolnu pljusk u obraz kulture i vjere. Stihovi koje je prije nekoliko desetljeća napisao

pjesnik Peter Huchel doživjevši razaranja gradova, sela i crkava u drugom svjetskom ratu, podsjećaju također na svježa žarišta nasilja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini:

“Plamteći Krist pade s križa
– o strahoto smrti!

Deru se mjedene trublje
Anđeo leteći u ognjenom vihoru
Odpuhuje cigle kao crveno lišće.
Urličući jurnu u klimavu kulu.
U kockice se raspršiše zidovi,
kada pućaše jezgra Zemaljske kugle.
O grade u ognju!”

Važno je da se razarajuće bjesnilo i besmisao rata, uvijek ponovno, na različite načine, učine vidljivim dalekim promatračima kao naprimjer u ovoj dokumentaciji o ratnim štetama u Dubrovniku. Mi se ne smijemo naviknuti na nasilje. Tako ja ne zahvaljujem samo fotografu za njegov trud i spremnost na rizik, nego također svima koji su omogućili i financirali ovu izložbu i njenu fotomonografiju. Neka nas ove slike ojačaju u odlučujućem otporu protiv nasilja i u zaštiti i njegovanju naše zajedničke europske i kršćanske kulturne baštine.

Mainz, 2. veljače 1993.

Karl Lehmann,
biskup Mainz
predsjednik Njemačke biskupske konferencije

IZLOŽBE – KNJIGE – KULTURA...

Mali rat – veliki rat

Izložba s nazivom „Mali rat – veliki rat“ ne prikazuje slike ratnih strahota; ništa što bi određeno i izravno ukazivalo na rat u republikama Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj ili igdje na svijetu. Ipak, Žaneta Vangeli govori o ratu.

Na izložbi najprije upadaju u oko jaka suprotstavljanja crvene i bijele boje. S lijeve su strane dva crvena triptiha, što znači dva djela sastavljena od po tri zasebna dijela. Oni predstavljaju tematsku cjelinu s nazivom „Mali rat“. Snažna

● U komunalnoj galeriji u Frankfurtu na Majni bila su izložena djela makedonske umjetnice Žaneta Vangeli. Sva su prožeta doživljajima agresije i nasilja, čovjeka i duha.

crvena boja višestruko potiče misao: o zemaljskoj moći i vlasti, o životu, o krvi. Baš ta zemlja prostor je trajnog razaranja i smrti.

Riječi poput „Skins tranzit“ ili „Postpop i Hip“ ne odnose se samo na aktualnost događaja, nego i na onaj obični nesveti zemaljski prostor gdje se različita glazbena strujanja nadomještaju kao i politički sustavi. Od crvene petokrake do demokratskog orla – nasilje i nasrtaj su i ovdje i ondje. Nevidljivi utjecaji sežu duboko, oblikuju društvo i čovjeka.

Nasuprot tome, na desnoj strani izložbenog prostora Žaneta Vangeli predstavlja smislenu cjelinu „Veliki rat“. Tu prevladava bijela boja, oznaka čistoće i svetinje, područje duha. Tu zapravo leži ona najveća opasnost. Duh, naime, doveden u

napast, rada zle misli, nasilje, nasrtaj; rada onaj „mali, svjetski rat“. Tu je općenito izvoriste načela zla.

Između jednog i drugog stoje video-instalacije, također u obliku diptiha i triptiha. Nadopunjuju tu dvoznačnost između trajnog fizičkog razaranja, koje postiže vrhunac u ratu, na jednoj strani – i duhovno-misaonog stanja čovjeka na drugoj strani. Upravo te video-instalacije pružaju bezbroj mogućih tumačenja i odgovora na pitanje što je rat i koji bi mu mogli biti uzroci. Dakako, nema samo jednog uzroka. Nasilje, nasrtaj, rat – uvijek su proizvodi negativnog i surovog načela. Ljudski su odnosi hladni poput zmijske kože; načela gospodarstva surova kao kad životinje brane svoje životne prostore. Ali, otkako svijet postoji, čovjek živi u toj zamršenoj mreži odnosa i ovisnosti.

„Veliki rat“ i „Mali rat“ dva su zasebna rada nastala prošle i ove godine. Po prvi su put zajedno izloženi u smisljenoj cjelini viseći jedno drugome nasuprot u prostorijama Komunalne galerije u Frankfurtu na Majni, gradu u kome je tridesetogodišnja umjetnica neko doba studirala.

Izložba je na prvi pogled nepristupačni svijet za sebe koji posjetitelj ne može protumačiti. No, dok promatramo instalacije, počinju se radati pojmovi, slike, cio niz primisli. Čovjek postaje svjestan svoje povijesne i vjerske protege – obje vrlo opasne ako se primjenjuju isključivo.

Izložba je to kojom se ne može jednostavno prošetati i probaviti je. Posjetitelj je prinuđen na razmišljanje, sam mora pronalaziti odgovore. Zato je i sve ovdje rečeno izraz jednog nipošto isključivog tumačenja.

Nadica Markovica

Trinaesti učenik na njemačkom

Ivan Golub – Der dreizehnte Jünger – fibre Verlag, Osnabrück – Münster 1993.

Riječ je o zaista neobičnoj zbirci pjesama u prozi, gdje se jedan od najpoznatijih hrvatskih teologa, poznat po najsrdnijim nježnim i dubokoumnim lirskim pjesmama kao trinaesti učenik pridružuje apostolskom zboru, promatra Isusa i njegove najbliže i bilježi dragocjena zapažanja. Činjenica da se knjiga pojavljuje na njemačkom tržištu, pokazuje međuostalom što su Nijemci sposobni i željni od naše misli i naše književnosti razumjeti i prihvatiti. Ono što je kratko, jasno, svijetu otvoreno a ipak osebužno naše. Znači da ta knjiga može biti vrlo pogodan i otmjeni dar našim njemačkim prijateljima. Uz svaku Golubovu crticu, odnosno pjesmu u prozi, veliki hrvatski slikar nainvac Ivan Lacković-Croata načinio je originalan crtež kao ilustraciju. Tako je knjižica također dragocjena zbirka Croatinih crteža. Na njemački je preveo Thomas Bremer. Cijena je knjige 14,80 DM, a može se naručiti kod izdavača fibre Verlag Osnabrück – Münster, Wildpfad 9, 4500 Osnabrück, Tel./fax 05 41/59 74 67.

Nafta kao oružje velikih sila

William F. Engdahl:

Mit der Ölwanne zur Weltmacht – der Weg zur neuen Weltordnung, 400 Seiten, Bildteil, Wiesbaden Dr. Böttiger Verlags-GmbH 1992., DM 19,80

Knjiga nije priručnik o proizvodnji ili trgovini nafte nego preko nafte osvjetljuje neke zamračene a vrlo zanimljive zakutke političke povijesti posljednjega stoljeća. Stoga je nadasve zanimljiva za mlade i stare suvremenike koji se žele snaći u suvremenim političkim zbivanjima. Kroz knjigu se kao crvena nit provlači sve veća važnost nafte kao energetika u moderno industrijsko doba. Crno zlato sve je više u

žarištu političke borbe za utjecaj i vlast nad izvorima nafte. Svojedobno je Njemačka pokušala gradnjom željezničke pruge do Indije steći u tom smislu stratešku prednost. Zatim su trajnu prednost stekli Englezi. Povijesno je nezaobilazan i pokušaj ruskog ministra grofa Wittea da uspavanu Rusiju probudi otvaranjem željezničke pruge od Europe do Vladivostoka. Sve je to ugrožavalo ravnotežu snaga, upravo britansku politiku uzajamnog suprotstavljanja europskih sila. Tako se i tkala mreža svjetskog rata.

Knjiga osvjetljuje ulogu Srbije kao figure, upravo pješaka, u toj britanskoj igri šaha. Srpska povijest od 1910. do 1914. objaš-

njava i naoko protuslovnost događanja u sadašnjoj Jugoslaviji. Tako se i današnji problemi na Bliskom Istoku razvijaju na temeljima što ih je ondje britanska politika postavljala od 1899.

Knjiga iznosi i zanimljive spoznaje o svjetskom poretku koji je nakon prvog svjetskog rata proizlazio iz dogovora u Versaillesu. Iz toga se vide i korijeni zbivanja u tzv. zemljama u razvoju kao i sve nevolje socijalističkog, odnosno komunističkog razdoblja. Knjiga nastoji biti uvjerljiva u osvjetljavanju uloge angloameričke politike glade nafte u suvremenoj krizi međunarodnih zajmova. Mnogi će se čitatelji zbuniti, zaprepastiti, i zatim znatan dio novije svjetske povijesti sagledati u sasvim drugačijem svjetlu.

KNJIGE**Ljubav između
Cetine i Majne**

Ivan Šarolić – U zemlji Goethea – Zbirka pjesama – Split 1993.

Ivan Šarolić, hrvatski mislilac, zbunjen i prosvijetljen, vjernik i sumnjivac, zgužvan i prostrt između Cetine i Majne, opet je iz srca istisnuo nekoliko kristalnih ugrušaka vlastite krvi i duha – drugu svoju zbirku pjesama. Tko je god živio i živi u Hrvatskoj i u Njemačkoj, doživjet će tu pjesničku istinu kao odjeke vlastite muke i vlastita sna. I vlastite boli zbog razdrte domovine.

Zaista je dobro ovu njemačku zemlju doživljavati kao zemlju Goetheovu i tako je zvati, a ne možda kao zemlju Hitlerovu.

Jer i ova je zemlja Majka, bilježi pjesnik.

Knjigu je izdala Književna izdavačka zajednica „Tin Ujević“, Kružićeva 2, 58000 Split (tel./fax: 058/361878) u ciglih 700 primjeraka. Vjerojatno je već postala rijetkost za knjigoljupce.

Teče Majna

Teče Majna,
teku vječnost
i ljepota.

Teče rijeka široka
poput srca samotnika,
ili dvoje zaljubljenih.

U sutonu vidiš
lik razapetog Krista
i križ sudbine,
on nad tobom bdi,
on ti je jedini spas
u ovoj kataklizmi.

Teče i teče Majna,
teku ljepota i vječnost,
san dječaka i suhe suze
u očima pjesnika,
o Gospode, kako je teška,
ova bol što ubija.

U sutonu vidiš lik
razapetog Krista,
a Majna teče i teče,
teku ljubav i ljepota.

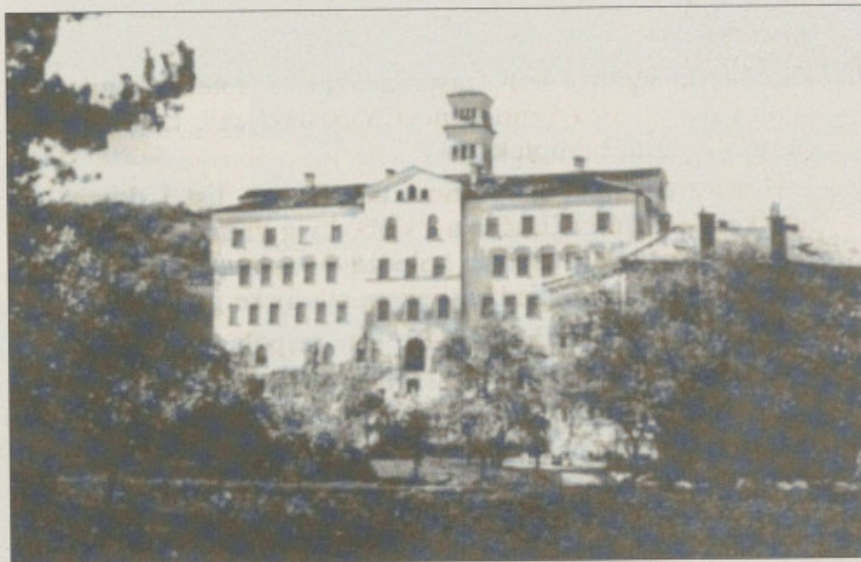
Ivan Šarolić

Pazinski kolegij – klasična gimnazija

U Pazinu je ove godine otvorena prva cjelovita privatna srednja škola u Hrvatskoj. Cilj joj je odgoj i obrazovanje modernog hrvatskog intelektualca na klasičnoj tradiciji uz svladavanje znanja iz lingvistike, matematike i prirodnih znanosti, filozofije i društvenih znanosti, umjetnosti i kulture i modernih tehnologija. Tako osposobljeni učenici mogu nastaviti školovanje na svim visokim učilištima. U zgradi glasovitog pazinskog Sjemeništa osigurani su prostori za stanovanje, prehranu, učenje i za sve aktivnosti u slobodno vrijeme. Učenicima je na raspo-

- Prvi hrvatski koledž osobito pogodan za školovanje hrvatske mladeži iz inozemstva.

Za kandidate je organiziran predupis tijekom završavanja osnovne škole i omogućeno im je da se bolje upoznaju s uvjetima života i djelovanja u koledžu u Pazinu. Do redovitog upisa koji će biti početkom rujna 1993. savjetnici koledža davat će kandidatima sve potrebne

laganju biblioteka s knjigama i časopisima i mogućnost povezivanja s drugim bibliotekama. Na raspolaganju su im nastavnici, odgajatelji, stručni pedagog i psiholog, liječnik, svećenik i drugi stručnjaci. Koledž će pohađati istaknuti znanstvenici, umjetnici, kulturni djelatnici i drugi intelektualci iz Hrvatske i svijeta. Osigurana je i suradnja sa sličnim ustanovama u Hrvatskoj i u svijetu te je moguća i razmjena s učenicima drugih koledža.

Učenik Pazinskog kolegija za svoj studij može dobiti stipendiju kojom se snose troškovi stanovanja, prehrane i materijala, potrebni za učenje i aktivnosti u slobodno vrijeme. Vrš se pripreme za upis prve generacije učenika za studijsku godinu 1993./94.

Učnikom prvog hrvatskog koledža u Pazinu može postati učenik ili učenica koji su završili osnovnu školu s uspjehom koji se traži za upis u gimnaziju.

savjete. Obratite se izravno pismenim upitom na adresu:

**PAZINSKI KOLEGIJ, Dobrilina 6
51400 Pazin, Republika Hrvatska**

Telefon: 05 31/21-303 ili 24-342

fax broj: 0531/24-283.

Hrvatskoj trebaju moderni stručnjaci, intelektualci koji će je voditi u budućnost. U svim uspješnim zemljama takvi izlaze iz dobro vođenih koledža.

**Hrvatske knjige
u Frankfurtu**

Knjige na hrvatskom jeziku mogu se u Frankfurtu nabaviti u samom središtu grada preko puta Parkhaus Hertie, u trgovini **Briefmarkenshop, Brönnertstr. 15**. Sve obavijesti o tim knjigama mogu se dobiti i telefonom **0 69/28 40 34**.

HAMELN

Što je teže u domovini to složniji u inozemstvu

Mladi vjernici
sa svojim svećenikom

Don Mile Miljko, svećenik mostarsko-duvanjske biskupije, djeluje u Hamelnu. To je grad na sjeveru Njemačke gdje je Hrvatska katolička misija ustanovljena godine 1984. Od godine 1969. hrvatske katolike u Hamelnu, kao i one u Göttingenu i Braunschweigu, okupljali su hrvatski dominikanci iz HKM u Hannoveru s kojima don Mile lijepo surađuje. On svoju zajednicu okuplja na bogoslužja u župnoj crkvi sv. Augustina. Poslije bogoslužja hrvatski se vjernici okupljaju na susrete, zakuske, i ugodne razgovore u misijskim prostorijama koje su za Hrvate otvorene godine 1989. a svečano ih je onda blagoslovio banjalučki biskup Franjo Komarica. Osim svakonedjeljnih misa kod sv. Augustina u Hamelnu naš svećenik služi subotama naizmjenice mise za Hrvate u Rintelnu i Stadthagen. U popisu vjernika HKM Hameln ima oko 200 obitelji s prosječno po četiri člana. Djeca su, naravno, u njemačkim školama, ali krenula je i nastava na materinjem hrvatskom jeziku. Materinji jezik obnavlja se i utvrđuje također na redovitom hrvatskom vjeronauku. Naše su obitelji ondje uglavnom iz zapadne Slavonije, Hrvatskog Zagorja, Međimurja, Bosne i Hercegovine, radnika samaca je vrlo malo. Na području misije bilo je i podosta izbjegličkih obitelji s djecom. Kako je rat jenjavao, vraćale su se u domovinu. Za njih se brinuo don Mile s časnim sestrama družbe Marijinih sestara, te hrvatskim i njemačkim vjernicima i vjericama. Upravo su Nijemci pokazali veliku naklonost prema ratom pogođenim Hrvatima. Skupljali su hranu, odjeću, lijekove i novac. Dosad je posredstvom HKM Hameln poslano u

obje naše republike više od 500 tona pomoći. Pomoć je išla i u don Milin rodni Mostar i u mnoga druga mjesta. Hercegovacki, naime, svećenik, nekoć student zagrebačke teologije, osobiti je promicatelj objedinjavanja svih Hrvata iz svih hrvatskih krajeva.

Cjelokupna djelatnost te naše misije, kako svećenika i časnih sestara tako i zauzetih laika, potiče među tamošnjim Hrvatima i vjeru i rodoljublje. Crkva čuva hrvatsko ime i hrvatski ponos, njeguje hrvatski jezik, razvija različite izraze hrvatske kulture i širi hrvatski tisak.

Na temelju dugogodišnjeg iskustva don Mile drži da postoji velika mogućnost povratka u domovinu nakon što se rat okonča i stvore preduvjeti za rad i za ulaganje. Naravno da će se teško vraćati oni kojima su neprijateljske vojske sve spalile. A upravo stižu vijesti o novim uništavanjima. No, baš je zato ohrabrujuće što među našim ljudima prevladava mišljenje da se treba vraćati, da treba domovini pomoći obnavljajući sve što je porušeno. Istodobno treba liječiti i duboke rane u dušama. Stoga don Mile često poziva svećenike i druge kulturne djelatnike iz domovine kako bi hrvatskom mišlju, riječju i pjesmom liječili rane i obnavljali u dušama domovinske korijene. Upravo za ovogodišnji Uskrs misiju je pohodila skupina hercegovačkih svećenika. Svećenici pak iz susjednih misija, don Ante Kutleša iz Braunschweiga i dominikanci iz Hannovera trajno surađuju s don Milom i on s njima. Vjernici vole da svećenici surađuju. Zle vijesti iz domovine potiču naše ljude da ovdje budu što složniji i što zauzetiji. Don Ilija Drmić

STUTT GART

Dirljivi Majčin dan

Ovogodišnji Majčin dan bio je za stuttgartske Hrvate osobito potresan zbog zla što je zadesilo našu domovinu i mnoge majke u crno zavilo. Fra Marinko je istaknuo da najviše treba misliti na hrvatske ratne udovice i njihovu djecu. Proslavu je priredila HKM Stuttgart u nedjelju 9. svibnja u Fellbachu u dvorani Schwabenlandhalle.

HKM Stuttgart već je mnogo puta dokazala svoju skrb za žrtve domovinskog rata, posebno za udovice i siročad. I sav prihod s ove proslave namijenjen je u istu svrhu.

Na velikoj pozornici, koju je resila slika „Povijest Hrvata“ od bračkog slikara Joška Glavinovića, izredale su se gotovo sve sekcije što djeluju u toj misiji, od plesne, folklorne, jazz, do dramske. S Alojzija Pejić pripremila je za tu zgodu poznati igrokaz „Svi me vole, samo tata ne“. Malo koje oko u dvorani nije prozuzilo. Nazočni su osobito toplo pozdravili nastup slovenskog folklornog društva „Triglav“. Prava poslastica za mlade i za starije bio je koncert Jasmina Stavrosa, zatim nastup sastava „Naranča“, Borisa Radojčića i Silvije Glavić. Mladi su izrazili posebnu zahvalnost časnim sestrama Alojziji, Ljubi, Tarziciji i Doroteji. Hrvatske žene i majke pripremile su za tu svečanost brda kolača, a priređena je i bogata tombola.

Mirjana Šarić

GÖPPINGEN

Kartanje za invalide

Hrvatska katolička misija Göppingen i Hrvatsko-športsko društvo „Slavonija“ iz Geislingena priredili su 1. svibnja natjecanja u raznim igrama i zabavu u korist invalida domovinskog rata. U prostorijama obiju misija i toga športskog društva cijeli su dan trajala natjecanja u kuglanju (muški i ženske), bilijaru (pojedinačno i u parovima), kartanju (bela, briškula, trešet) i šahu. Navečer je održana zabava u dvorani župe u Bad Ditzgenbachu kojom upravlja hrvatski svećenik Jakov Župarić. Upotreba dvorane bila je besplatna, a za vrijeme zabavne večeri dijelili su se pokali i nagrade. Okupljene goste zabavljali su VIS „Mlada Generacija“ iz Göppingena, VIS „Leptiri“ iz Schwäbisch Gmünd i sastav svećenika i pastoralnih radnika iz te biskupije. Utržak od cjelodnevnog prodaje pića uz spomenute igre i cio prihod te večeri namijenjen je invalidima domovinskog rata.

Sretna zamisao dvostruko je uspjela. Naši su se ljudi ugodno družili, a invalidima je upućena stanovita pomoć. E.Z.

„Slavonska kola“ – folklorši iz HKM Ravensburg

„Prigorske plesove“ izveli su mladi iz HKM Offenbach ▲

▼ „U Korčuli kolo krete“ – djevojke iz HKM Köln

Sve tri slike (desno zajedno) natjecatelji iz Bielefelda (gore), Reutlingena (sredina) i Erlangena (dolje) nisu se uplašili testova te su našli vremena ogledati i u fotoaparatu.

Nagrađeni likovni radovi

2. nagrada

3. nagrada

BIELEFELD

Latinski s karanfilima

Program Majčina dana u Bielefeldu imao je ove godine osebnosti koje je vrijedno posebno istaknuti. Misijski zbor pjevao je na latinskom jeziku pjesmu „Ave Verum“. Na glasoviru je pratila Marina Mraz. Drevna liturgijska pjesma govori o Kristovu tijelu rođenu od Djevice, za ljude žrtvovanom na križu, iz kojeg proviruje krv i voda. Župnik Slavko upozori nazočne da je upravo razapeto i tijelo naše domovine – s nadom u uskrsnuće.

Iz domovine su za ovu priliku došli „Desinečki tamburaši“. Stvarali su domovinski ugođaj dok se narod okupljao krijepeći se pićem i kolačima koje su ispekle majke prvopričesnika i krizma-

nika. Oni su osvježili raspoloženje i na kraju programa. Posebna je pozornost posvećena majkama koje su morale bježati sa svojih ognjišta. Njima je na pozornici namijenjena velika kita bijelih karanfila uz sliku Majke Božje Bistričke. Pastoralna suradnica Marica Mraz pozvala je majke izbjeglice da svaka uzme po jedan karanfil.

Pjevanjem dječjeg zbora i svirkom na orguljicama i gitarama vješto je upravljao prof. glazbe Nenad Krljan koji dobrovoljno suraduje u misiji. Misijski folklorni sastav otplesao je nekoliko hrvatskih narodnih plesova. Po prvi put nastupilo je i nekoliko majki.

Katarina

„Srednja Bosna“ u Njemačkoj

Početkom svibnja prošle godine dvadesetak frankfurtskih Hrvata iz Srednje Bosne sastalo se na dogovor kako što uspješnije pomagati rodnom kraju. Poticaj za taj skup dao je Janjko Budimir. Već pri tom prvom sastanku prikupljeno je oko 10000 DM, a do sljedećeg sastanka taj se iznos popeo na 44500 DM. Među darovateljima nema poduzetnika, svi su radnici. Već na blagdan sv. Antuna, 13. lipnja 1992., frankfurtsku zajednicu „Srednja Bosna“ pohađio je predsjednik zavičajnog kluba iz domovine, prof. dr. Ivan Dragičević. Upravo je putovao u Göttingen, gdje živi i radi više Hrvata iz tog dijela Bosne. U rujnu je iz domovine došla odluka da svaki koji je iz toga kraja treba prilagati u zajednički fond 10% od svog mjesečnog prihoda. Od prosinca račun na koji se to uplaćuje nalazi se pri Hrvatskom kulturnom društvu za Majnsko područje u Frankfurtu na Majni. Na taj se, naime, način uspjelo za svaki prinos dobiti i potvrdu za porezni ured (Spendenbescheinigung). Tijekom prve godine preko frankfurtskog računa je tako proteklo 116324, 20 DM. Naziv računa glasi: **Kroatische Kulturges. e.V., Frankfurt/M., Konto-Nr.: 274259, Frankfurter Sparkasse (BLZ 500 502 01), namjena „Srednja Bosna“**. Svi dosadašnji darovatelji preuzeli su to kao svoju dobrovoljnu i trajnu obvezu. Pripravljenim tiskanim doznacnicama i poneki Nijemci slali su svoje jednokratne doprinose. **Išpo.**

GST

Gasgeräte- und
Sanitärtechnik GmbH

Gluckstr. 40
60318 Frankfurt/M.
Tel.: 069 / 55 24 20
Fax: 069 / 55 31 78

održavanje, popravak i montaža
plinskih uređaja,

dostava i montaža građe
za sanitarne uređaje,

dostava i montaža svih vrsta uređaja
za grijanje, odnosno instaliranje
grijačih i sanitarnih uređaja. Sve
potanje informacije tražiti od g. Tomi-
slava Jurkovića.

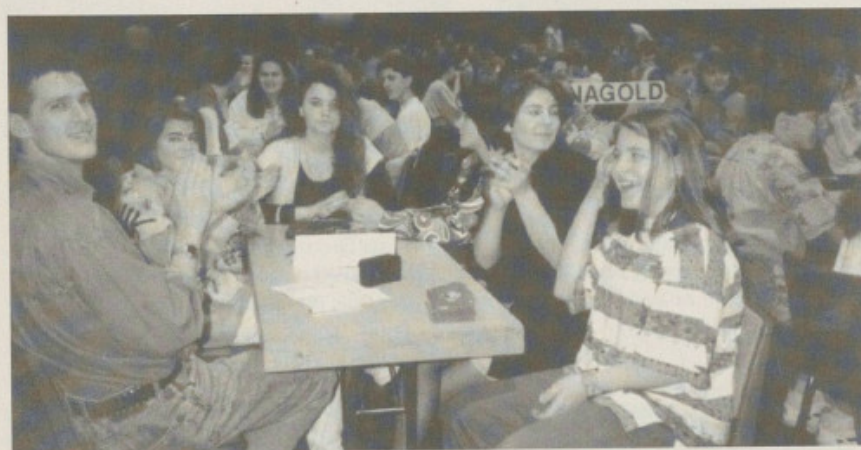

Središtem Frankfurta na Majni 27. ožujka prošla je prosvjedna povorka protiv genocida što ga srpski

agresori vrše u republikama Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Organizirali su je brojna njemačka,

ostalima savezni poslanik CDU **Stjepan Schwarz** i **Thilmann Zülch** iz društva za ugrožene narode.

hrvatska, albanska, muslimansko-bosanska i druga društva. Povorka je pošla s Opernplatza, a na završetku pred gradskom vijećnicom na Römeru govorili su među

SLIKE:

Ni ove godine nije svaki natjecateljski sastav na dosta vidljiv način označio iz koje misije dolazi. Istina je da su lica zanimljivija od napisa (kao na slici u drugom redu desno) ali nam je ipak lakše kad poslije više godina prepoznamo ekipu kao što je ova jasno označena iz Düsseldorfa (gore lijevo). Za druge smo morali prepoznavati po bilješkama. Gore desno su mladi iz Rüßelsheima u trećem redu oni iz Ludwigsburga (a od Nagolda se vidi samo natpis). Lijevo dolje su sjajni dečki iz Waiblingena (Bochum je oznaka ekipe na stolu iza njih) desno dolje natjecatelji iz Ingolstadta označili su se državnim grbom.

Pomoć katolicima u biskupiji Banja Luka

Predstavništvo Caritasa biskupije Banja Luka jedina je veza preostalog hrvatskog katoličkog puka u toj biskupiji sa svijetom. Još uvijek je moguće poslati im hranu, lijekove, odjeću i drugo. Biskup Komarica sa svećentvom i preostalim narodom čini sve da se iz toga dijela domovine ne izbriše katolištvo i hrvatstvo. Tko je spreman pomoći evo broja deviznoga računa:

**Privredna banka Zagreb,
PJ 07 Štedionica Zagreb, Račun broj:
30101-621-42, 72700-20-179-106172.**

Skrb za ljude i za slike

Premda je ove godine sudjelovalo samo točno četiri stotine natjecatelja i natjecateljki, zajedno sa zborovima i folklornim skupinama i voditeljima i pratiocima i drugima, opet ih se nakupio veliki broj. Za mnoge od njih trebalo je naći prenočišta u Frankfurtu i bližoj okolici. Taj je zadatak opet pripao glavnoj tajnici Naddušobrižničkog ureda u Frankfurtu, gospođi Ani Drežnjak. Sve je bilo lako da u posljednji čas neki od onih, koji su već uredno prijavljeni u hotelima, to ne odbiju. Drugi pak neće ići na spavanje kod obitelji koje ih radošno očekuju. Kad sve sretno završi u hotelima ostaje nepovjerenje a u obiteljima nezadovoljstvo. To je svakako opterećenje za slične pothvate narednih godina i bilo poželjno da se ubuduće slično ne događa.

Ove smo godine obnovili i usavršili vizuelnu pratnju uz pitanja za natjecanje. Svako je usmeno pitanje u finalu imalo prateću fotografiju projiciranu na veliko platno. Taj je posao „s overhead projektorom“, vješto i diskretno obavila gospođa Romana Kašaj iz Naddušobrižničkog ureda.

Foto: Zoran Paškov

Dunja i Placido zajedno za Hrvatsku

Pjevačica i glumica Dunja Rajter već punih dvadeset godina nastupa u Njemačkoj. Publika, sredstva javnog priopćivanja, glazbeni i filmski kritičari, zaista je uvažavaju. Duga raspuštena crna kosa, tople zelene oči, vitak stas i divan glas – to je Dunja Rajter. Takvim izrazima njemački novinari obično opisuju našu ljepoticu. No, iza njezine skladne vanjšine krije se snažna i nadasve smirena inteligentna osoba, kako smo odmah uočili u njezinu raskošno uređenu frankfurtskom domu.

Naš dolazak odmah je podsjeti na nezaboravne studentske dane provedene u Zagrebu, gdje je prije dvadesetak godina završila Akademiju za kazališnu umjetnost:

„Imali smo divne profesore: Georgija Para, dr. Branka Gavellu, Kostu Spaića... Ondje sam postavila temelje za sve što sam poslije ovdje u Njemačkoj postigla. Bila sam u klasi s Anom Karić, Božidatom Bobanom, pokojnom Jagodom Antunac. Boris Buzančić bio mi je dragi partner, a Ana mi je u ono doba bila najbolja prijateljica.“

Kad je stigla u Njemačku, Dunja se je u velikoj konkurenciji trebala neprestano dokazivati. Radila je danonoćno dok je svladala njemački jezik, jer bez toga nije mogla dobiti ikoju zapaženiju ulogu u kazalištu. Kao pjevačicu otkrili su je veliki estradni menedžeri Horst Lippmann i Fritz Rau.

Dunja Rajter snimila je dosad 20 longplejki i 50 singlica, a jedva je moguće nabrojiti sve filmove i televizijske serije u

kojima je glumila. No, unatoč tolikom uspjehu ta vrsna umjetnica u privatnom se životu ne ponaša kao nedodirljiva zvijezda. Odmah se vidi da je nadasve osjetljiva žena, jedna od onih koje duboko trpe zbog rata što bjesni u domovini.

Ona je rođena Slavonka iz Našica, osnovnu školu završila je u Osijeku, pa s domovinom vežu čvrste rodoljubne niti. Od početka rata do danas uputila je u Hrvatsku pomoć u vrijednosti više od milijun DM, a Nijemci najbolje znaju o njezinim televizijskim prosvjedima i njezinu promicanju istine o Hrvatskoj. Velika je prijateljica s Hans Dietrich Genscherom. Više ga je puta telefonski budila i tijekom noći kad su se donosile po Hrvatsku sudbonosne odluke.

Dunja Rajter posebno se ističe u pomaganju postradaljoj djeci. Oni su njezina velika ljubav. Već je u njemačke bolnice smjestila mnoge male ranjenike koje je ovaj rat ostavio bez igdje ichega. Zbog toga je u njezinu novom albumu najprivlačnija pjesma „Heimatland, wo sind deine Kinder?“, posvećena hrvatskoj djeci s glazbom nekadašnjeg hita „Donna, donna“.

Njezin prijatelj Placido Domingo, velika operna zvijezda, obećao joj je da će uskoro pjevati za Hrvatsku.

„Nadajmo se uskoro vidjeti na tom humanitarnom koncertu. Placido Domingo, dirnut hrvatskom ratnom zbiljom, zaželio je dati svoj dobrotvorni prilog za našu domovinu. Čim se pruži prava prilika za taj koncert, pjevat ćemo zajedno za Hrvatsku“, uvjerava nas naša Dunja.

Zoran Paškov

Sastav iz Lüdenschieda zatekli smo u očekivanju testova, ali očito nisu bili zabrinuti (lijevo). Ovi pak iz Göppingena (desno) bili su već tako zaokupljeni testovima da nisu ni primijetili kako ih snimamo te nas nisu ni pogledali.

▲ Mladi iz Moersa došli su u dvije ekipe, puni vedrog samopouzdanja. Ona druga ekipa (Moers I) zaista se probila u finale i vrlo uspješno odgovorila na pitanje o našoj biskupiji u kojoj je sve manje Hrvata, a iz koje sve više hrvatskih blaženika i svetaca.

▲ Ekipa HKM Pforzheim očito je sva došla iz filijale Bruchsal, što je i napisom istakla. Njihov svećenik salezijanac Jozo Kajić našao je vremena u posljednji čas pred natjecanje s njima se slikati.

Natjecateljima iz Beča pripala je ove godine posebna čast da su predstavljali cijeli ostatak Europe – bili su, naime, jedina ekipa izvan Njemačke. ▼

Natjecateljke iz Neussa plješući drugima nisu još znale da će i same zaslužiti pljesak. Ušle su u finale i sjajno odgovorile na jubilarno pitanje o osnutku zagrebačke biskupije i o njezinim slavnim biskupima i nadbiskupima sve do najpoznatijeg, sluga Božjeg kardinala Alojzija Stepinca. ▼

RADOSNI I TUŽNI DOGAĐAJI U OBITELJIMA

Kršteni

Ivana Ban, kći Ive i Mande rođ. Blažević, rođena 16.11.1992., krštena 27.12.1992. – HKM Bielefeld.

Antonela Barnjak, kći Perice i Kristine rođ. Brajković, rođena 22.2.1993., krštena 18.4.1993. – HKM Bielefeld.

Daniel Grubišić, sin Vladimira i Zdenke r. Soldo, rođen 25.10.1992., kršten 21.3.1993. – HKM Waiblingen.

Ana Harambašić, kći Mije i Mirjane rođ. Slunjski, rođena 28.2.1993., krštena 11.4.1993. – HKM Bielefeld.

Anderej Karlović, sin Marka i Snježane rođ. Crnogorac, rođen 10.11.1992., kršten 9.1.1993. – HKM Bielefeld.

Mato-Matijas Kovačević, sin Ivana i Ružice Paradžik, rođen 6.2.1993. kršten 18.4.1993. – HKM Waiblingen.

Ivana Krstić, kći Slobodana i Katice r. Krznanović, rođena 10.2.1985., krštena 6.2.1993. – HKM Waiblingen.

Ana-Marija Likarević, kći Zvonimira i Anice r. Vuglenović, rođena 13.12.1992., krštena na Uskrs 11.4.1993. – HKM Hanau.

Marko Lozić, sin Ilije i Ruže r. Krišto, rođen 18.10.1992., kršten 1.5.1993. – HKM Waiblingen.

Valentina-Zdravka Mikanović, kći Gojka i Blaženke r. Kovačević, rođena 14.2.1993., krštena 17.4.1993. – HKM Hanau.

Kristina Nikolić, kći Milenka i Ilonke r. Gili, rođena 5.1.1987., krštena 27.2.1993. – HKM Waiblingen.

Sandra Nikolić, kći Milenka i Ilonke r. Gili, rođena 1.3.1981., krštena 27.2.1993. – HKM Waiblingen.

Robert Solomun, sin Željka i Jasne rođ. Mijić, rođen 22.4.1992., kršten 3.4.1993. – HKM Bielefeld.

Katarina Schade, kći Detlefa i Ivanke rođ. Šapina rođena 5.10.1992., krštena 12.4.1993. – HKM Bielefeld.

Manuela Šelimber, kći Josipa i Slađane rođ. Nemčec, rođena 19.11.1992., krštena 27.12.1992. – HKM Bielefeld.

Lucia Stamač, kći Maria i Ingrid, Herta-Berta, Eichorn Stamač, rođena 9.6.1992., krštena 13.12.1992. – HKM Bielefeld.

Dražen-Josip Tirić, sin Ivica-Dražena i Kate r. Karlović, rođen 26.1.1989., kršten 27.3.1993. – HKM Waiblingen.

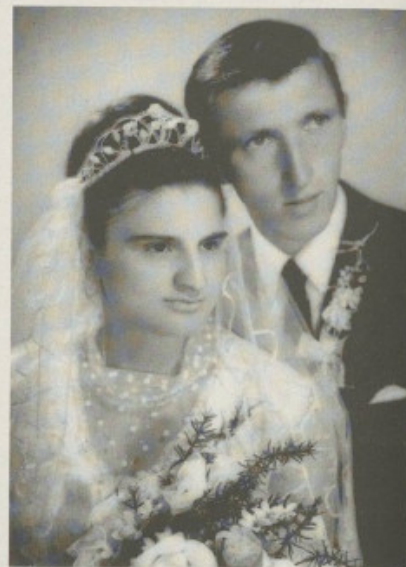
Kristijan Vrbetić, sin Darka i Mahele r. Kubica, rođen 25.2.1993., kršten 25.4.1993. – HKM Waiblingen.

Miran Vинојčić, sin Ružice Vинојčić, rođen 3.6.1992., kršten 1.1.1993., – HKM Bielefeld.

Umrli

Karolina Drmač, rođena 19.3.1979. god. kći Mate i Danice r. Šero, iz Necklinsberg-a, poginula u prometnoj nesreći 30.4.1993. – HKM Waiblingen.

Srebrni pir u Höchstu

Vinko Bunjevac i njegova žena **Ana** rođena Epling slavili su u subotu 1. svibnja ove godine svoj srebrni pir, 25. obljetnicu sklapanja kršćanskog braka. Vjenčali su se upravo 1. svibnja 1968. u Stražemanu nedaleko Požege, a ovu su obljetnicu proslavili u Höchstu, u Frankfurtu na Majni gdje žive od godine 1970. S njima su slavila njihova kršćanski odgojena djeca Damir i Vesna, kumovi i brojni prijatelji. Vinko i Ana mole se Bogu da što skorije proslave i trajan povratak u svoju Slavoniju.

HANAU

Jedna, ali vrijedna

U Fuldi ove godine samo jedna hrvatska prva pričest. No, **Nataša Bešić**, koja je primila ondje prvu pričest 16. svibnja, ipak je spasila neprekinutost naših prvih pričesti u Fuldi. Jedna, ali vrijedna – ističe župnik.

MÜLHEIM

Na Majčin dan 9. svibnja u HKM Mülheim proslavljen je i blagdan zaštitnika te misije sv. Leopolda Bogdana Mandića, a u sklopu svečane mise primila je sakrament svetoga krsta **Andrea Primorac** kći **Veselka** i **Snježane** rođene Pehar. Andrea je rođena u Leipzigu 3. kolovoza 1992., kuma joj je **Andelka Miletić** iz Bochuma a krstio ju je **o. Bernard Rubinić**, voditelj te misije.

Da ne propustimo trenutak

U vrlo uspješnom hrvatskom ophodu na Veliki petak kroz središnji dio Frankfurta/M. jedna je Hrvatica nosila na križ razapeti lik Republike Hrvatske sa satom koji pokazuje da nam vrijeme izmiče. Svijet se mora požuriti da nam pomogne, a mi se ni od koga ne smijemo dati uspavati da propustimo povijesnu šansu.

Dogovor kod fra Milana

Svećenici i pastoralne suradnice i suradnici Rajnsko-majnskog područja sastali su se 12. svibnja u Giessenu u prostorijama restauracije Hellas koju vodi hrvatska obitelj. Sastanak su sazvali predstavnici hrvatskih pastoralnih djelatnika toga područja fra Leo i s. Pavlimira a svu skrb za organizaciju preuzeo je tamošnji naš svećenik fra Milan Lapić (na slici drugi s desna) i pastoralni suradnik g. Mato Valjan. Pozitivno ocijenivši upravo održanu Vjeronaučnu olimpijadu, okupljeni su pod vodstvom predavača fra Leona razmotrili praksu podjeljivanja svetoga krštenja u našim misijama. Kako postići da roditelji krštenje svoga djeteta doživljavaju što ozbiljnije i što odgovornije?

Ima li ikada razloga da se krštenje uskrati? Ili da se samo odgodi?

A iduće hodočašće hrvatskih katolika iz cijelog tog područja bit će ne u Marienthalu nego u Schönstatu kod Vallendara na Duhovski ponedjeljak.

Pred Stadthalle u Offenbachu okupila se u subotu 1. svibnja odmah nakon podneva, hrvatska mladež iz svih njemačkih krajeva – željna drugovanja s vršnjacima koji nose u srcima istu vjeru i istu ljubav za izmučenu ali neuništivu Hrvatsku.

Foto: Zoran Paškov

Postvertriebsstück · D 2384 E · Gebühr bezahlt:

**STOP
THE
WAR**

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1